

ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΥΡΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΤΟΜΕΑ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

«ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ & ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ»

ΜΠΙΛΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Κουτσογιάννη Ευαγγελία

ΑΘΗΝΑ, 2016

Περίληψη

Στην εργασία που ακολουθεί θα γίνει εκτενής αναφορά στη Λογιστική Επιστήμη καθώς και στη δεοντολογία και ηθική που διέπουν το λογιστικό επάγγελμα. Παρουσιάζονται ο ρόλος, τα χαρακτηριστικά και η σπουδαιότητα του λογιστικού επαγγέλματος στο σύγχρονο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, καθώς και τα πιθανά πεδία απασχόλησης των πτυχιούχων λογιστικής. Επιπρόσθετα, μέσα από τις θεμελιώδεις αρχές δεοντολογίας γίνεται εμφανής η ευθύνη του λογιστή, τόσο προς την επιχείρηση όσο και στο κοινωνικό σύνολο, πάρα τις απειλές που επηρεάζουν την επαγγελματική του ηθική. Τέλος, παρουσιάζεται η περίπτωση λογιστικής απάτης της εταιρείας Enron. Εντοπίζονται τα χαρακτηριστικά της, που στην ουσία ήταν η δημιουργία μιας "φούσκας" μετοχών με σκοπό την εξαπάτηση του επενδυτικού κοινού παρουσιάζοντας μια λανθασμένη εικόνα όσον αφορά την ευημερία της επιχείρησης, τα κίνητρα που ενθαρρύνουν κάποιον να προβεί σε μια τέτοια ενέργεια και τα οποία έρχονται σε σύγκρουση με την επαγγελματική δεοντολογία και ηθική. Γίνεται εμφανές ότι για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων θα πρέπει ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος να γίνονται μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο νομός, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα και η διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οργανισμών.

Λέξεις Κλειδιά: Ηθική, Δεοντολογία, Λογιστής, Λογιστική Απάτη

Abstract

In the project that follows we will make extensive reference in the the Accounting Science as well as in the deontology and ethics, principles governing the accounting profession. Are presented, the role, the characteristics and the importance of professional accountant in the modern socioeconomic environment, as well as the possible fields of employments for accounting graduates. Additionally, through the fundamental principles of ethics, becomes apparent the responsibility of the accountant, both to the enterprise and the society, despite the threats that influence his professional ethics. Finally, we present the case of Enron accounting fraud. We identify the characteristics and motives that encourage someone to take such action, while there is conflict with professional ethics and morality. In essence, what Enron did is to create a bubble stock in order to deceive investors about the firm's prosperity. For the confrontation of such phenomena internal and external auditors must act within the frames of the law in order to ensure the quality and transparency of the financial statements.

Key Words: Ethics, Morality, Accountant, Accounting Fraud

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1 – Η Επιστήμη Της Λογιστικής	3
1.1 Ρίζες και Ιστορική Αναδρομή της Λογιστικής	3
1.2 Η Λογιστική και οι άλλες Επιστήμες.....	7
1.3 Έννοια, Σκοπός & Διακρίσεις της Λογιστικής	8
1.4 Βασικές Λογιστικές Αρχές	11
Κεφάλαιο 2 – Το Λογιστικό Επάγγελμα	15
2.1 Ο Ρόλος του Λογιστηρίου και τα χαρακτηριστικά του Λογιστή στη σύγχρονη επιχείρηση.....	15
2.2 Περιεχόμενο & Επαγγελματικά Δικαιώματα.....	18
2.3 Επαγγελματικά Πεδία Απασχόλησης	24
Κεφάλαιο 3 – Ηθική & Δεοντολογία Λογιστών	27
3.1 Έννοια Λογιστικής Ηθικής και Δεοντολογίας.....	27
3.2 Πηγές & Κανόνες Επαγγελματικής Δεοντολογίας	28
3.3 Σκοπός του Κώδικα και Θεμελιώδεις Αρχές Επαγγελματικής Δεοντολογίας.....	30
3.4 Οι απειλές προς την Επαγγελματική Ηθική και Ενέργειες Επίλυσης αυτών	36
Κεφάλαιο 4 – Περίπτωση Λογιστικής Απάτης «Enron»	39
4.1 Το Ιστορικό της Enron.....	39
4.2 Επιπτώσεις της Πτώχευσης.....	40
4.3 Αξιολόγηση.....	41
4.4 Αίτια που Οδηγούν στα Χρηματοοικονομικά Σκάνδαλα & Τρόπος Αντιμετώπισης τους	42
Συμπεράσματα	46
Βιβλιογραφία	48

Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι παρουσίαση του περιεχομένου και της σπουδαιότητας της επιστήμης της λογιστικής, καθώς και της επαγγελματικής ηθικής και δεοντολογίας, αξιών που πρέπει να διέπουν το λογιστικό επάγγελμα.

Η λογιστική είναι μια επιστήμη, το τελικό προϊόν της οποίας είναι η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων όπως προκύπτουν από τις κάθε είδους συναλλαγές που έχει προβεί η οικονομική μονάδα σε δεδομένη χρονική στιγμή. Το σημαντικότερο της αντικείμενο αποτελεί η παροχή πληροφοριών στους χρήστες για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, οι οποίοι αντλούν τις σχετικές πληροφορίες από τις οικονομικές καταστάσεις που οι επιχειρήσεις συντάσσουν και δημοσιεύουν.

Η σημασία των πληροφοριών για τους λήπτες οικονομικών αποφάσεων αποκτά μεγαλύτερη σπουδαιότητα, όταν μπορεί να είναι διαχρονικά συγκρίσιμη στα πλαίσια, τόσο της ίδιας της επιχείρησης, όσο και μεταξύ επιχειρήσεων διαφόρων κλάδων της οικονομίας. Τις περισσότερες φορές παρατηρούνται φαινόμενα όπου ισολογισμοί επιχειρήσεων που ανήκαν στον ίδιο κλάδο παρουσίαζαν σημαντικές διαφορές εξαιτίας του διαφορετικού τρόπου κατάρτισης τους. Αυτό συντελούσε στην ανυπαρξία διαχρονικής παρακολούθησης της ίδιας της εταιρίας καθώς επίσης, καθιστούσε αδύνατη τη διακλαδική σύγκρισή.

Πιο αναλυτικά η εργασία περιλαμβάνει την παρακάτω δομή.

Αρχικά, αποσαφηνίζεται εννοιολογικά ο ορός της λογιστικής επιχειρώντας μια ιστορική αναδρομή στην επιστήμη και στο νομικό της πλαίσιο. Παρουσιάζεται ο σκοπός και αναλύονται οι βασικές αρχές που διέπουν το επάγγελμα μας.

Στη συνέχεια μελετάμε το περιεχόμενο του λογιστικού επαγγέλματος όπως αυτό δίνεται από το Π.Δ. 340/1988 καθώς και το ρολό του παίζει στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον. Γίνεται αναφορά στους τομείς στους οποίους θα μπορούσε να απασχοληθεί ο πτυχιούχος του τμήματος λογιστικής.

Επιπλέον, αποδίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις αξίες και στους κανόνες που περιλαμβάνουν οι κώδικες Επαγγελματικής Ηθικής, όπως της International Federation of Accountants (IFAC) και του American Institute of Certified Public Accountants (AICPA).

Τέλος, γίνεται λεπτομερής περιγραφή ενός από τα μεγαλύτερα εταιρικά σκάνδαλα του 21ου που επηρέασαν την οικονομία τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, αυτό της «Enron». Γίνεται αξιολόγηση της λογιστικής απάτης και παρουσιάζονται πιθανοί τρόποι αντιμετώπισης τέτοιων ενεργειών.

Κεφάλαιο 1 – Η Επιστήμη Της Λογιστικής

1.1 Ρίζες και Ιστορική Αναδρομή της Λογιστικής

Η έννοια της λογιστικής σαν σκέψη υπάρχει στη ζωή των ανθρώπων και των κοινωνιών πριν την ανακάλυψη των αριθμών και της γραφής. Αυτό τεκμηριώνουν ιστορικά ευρήματα για αρκετούς αρχαίους πολιτισμούς οι οποίοι εφάρμοζαν την έννοια της λογιστικής στην καθημερινότητά τους πριν καν την χρήση του νομίσματος ή της γραφής. Οι εμπράγματα και οικονομικές συναλλαγές των ανθρώπων λάμβαναν χώρα με τη βοήθεια κάποιας μορφής λογιστικής. (Καούνης, 2009)

Στην αρχαία Αίγυπτο, τη Βαβυλώνα, την αρχαία Ελλάδα, τη Ρώμη και αργότερα στη Βυζαντινή εποχή και το Μεσαίωνα η ύπαρξη της λογιστικής είναι γεγονός που καταμαρτυρούν πολλά ευρήματα. Έννοιες όπως οι λογαριασμοί, οι ταμειακές συναλλαγές, τα λογιστικά βιβλία, η απογραφή, το κεφάλαιο αποτυπώνονται σε πολλά ιστορικά μνημεία για να επιβεβαιώσουν πως η λογιστική ήταν και είναι αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας των ανθρώπων πολλών κοινωνιών, για τη διευθέτηση των συναλλαγών τους.

Έχει διαπιστωθεί από ευρήματα που έχουν ανακαλυφθεί, ότι πολλοί αρχαίοι λαοί, είχαν συστηματοποιήσει την διαφύλαξη των συναλλακτικών γεγονότων, καταγράφοντας τα, σε πέτρινες πλάκες, σε παπύρους, σε αγγεία κα. Παρά όμως από τα ευρήματα που βρέθηκαν, δεν μπορεί να υποστηριχθεί πως οι καταχωρήσεις αυτές αποτελούσαν τις λεγόμενες λογιστικές εγγραφές. Ένας πολύ σημαντικός λόγος που συνέβαλε σε αυτό,

ήταν το μεγάλο κόστος των υλικών αυτών που χρησιμοποιούνταν για τις καταχωρήσεις αυτές.

Τα πρώτα δείγματα ανάπτυξης της λογιστικής τα συναντάμε με την άνθηση του διεθνούς εμπορίου και την οικονομική ανάπτυξη των φλαμανδικών και ιταλικών πόλεων. Εκείνη την περίοδο αναπτύσσονται οι βάσεις της θεωρίας της λογιστικής, παρουσιάζονται οι πρώτοι κανόνες και πραγματοποιούνται οι πρώτες λογιστικές εγγραφές.

Η συστηματοποίηση των λογιστικών εγγράφων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ούτως ώστε να παρουσιάζεται με ακρίβεια η εικόνα σχετικά με την οικονομική δραστηριότητα των τραπεζικών και οικονομικών οργανισμών, των εμπορικών εταιρειών που για την ίδρυση τους χορηγήθηκε ειδικά άδεια από τις εκάστοτε κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ολλανδίας, καθώς και άλλων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων. Η εφεύρεση της διπλογραφικής μεθόδου, δηλαδή τη χρέωση και την πίστωση των λογαριασμών, έδωσε τη δυνατότητα τακτοποίησης των οικονομικών γεγονότων και την παρουσίαση του τελικού οικονομικού αποτελέσματος.

Στις 10 Νοεμβρίου του 1494 στην Βενετία της Ιταλίας δημοσιεύεται το έργο του μοναχού Fra Luca Bartolomeo de Pacioli *Summa de arithmetica, geometria, proportioni et proportionalita*, τίτλος που σημαίνει «Σύνοψις περί την Αριθμητική, Γεωμετρία και Αναλογία», οπού εισάγεται η έννοια της διπλογραφική μεθόδου και παρουσιάζονται βασικοί κανόνες λογιστικής.

Η διατριβή του Pacioli επί της λογιστικής ήταν η απάντηση σε μία επίμονη οικονομική απαίτηση για ένα τυποποιημένο (ομοίομορφο) σύστημα καταχώρησης επιχειρησιακών συναλλαγών. Όχι μόνο ήταν αυτή η διατριβή λίαν επίκαιρης εισαγωγής της γνώσης της δι(πλο)γραφικής τεχνικής προς ευρύτερη διάδοσή της, αλλά η σημασία της δικαιολογήθηκε από το ότι θεωρήθηκε τόσο θεμελιώδης ώστε να τυπωθεί. Όταν λάβουμε υπόψη ότι ο Gutenberg είχε δώσει στην ανθρωπότητα, μόλις ένα τέταρτο του αιώνα πιο πριν, την εφεύρεσή του των μεταλλικών τυπογραφικών στοιχείων, η χρήση των οποίων ήταν πολύ δαπανηρή ακόμη, μπορούμε τότε να συνειδητοποιήσουμε την ασυνήθη προσοχή που δόθηκε στο έργο του Pacioli εκ του ότι αυτό τυπώθηκε με τέτοια στοιχεία.

Δεν υφίσταται τεκμηρίωση ότι ο Pacioli διεκδίκησε πως αυτός πρώτος επινόησε τη δι(πλο)γραφική τεχνική της λογιστικής. Αυτός όμως δηλώνει ειδικώς ότι ακολούθησε

τη μέθοδο η οποία τότε αξιοποιούνταν στη Βενετία για περισσότερα από 200 χρόνια. Κατά πάσα πιθανότητα η επικρατούσα τεχνική της τήρησης των λογιστικών βιβλίων δι(πλο)γραφικώς στη Βενετία θεμελιώθηκε θεωρητικώς επί της διατριβής του Cotruli, η οποία υπήρχε περισσότερα από 30 χρόνια προτού ο Pacioli δημοσιεύσει το κείμενό του. Ο σκοπός του Pacioli ήταν να επινοήσει ένα σύστημα λογιστικής για «να δίδονται στον έμπορο δίχως καθυστέρηση πληροφορίες ως προς τα στοιχεία του ενεργητικού του και του παθητικού του».

Το ότι πέτυχε το σκοπό αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι μόνο λίγες αλλαγές έχουν γίνει μέχρι σήμερα στις αρχές αυτής της μεθόδου. Ενώ είναι αληθές ότι ο Pacioli δεν έδωσε εγγραφές pro forma προκειμένου να δείξει όλες τις αρχές του, αυτός όντως παρουσίασε έναν επαρκή αριθμό παραδειγμάτων για να βοηθήσει όσους τον ακολουθούν, σε εφαρμογή στην ετοιμασία ολοκληρωμένων (λογισμοτελών) εγγραφών.

Η διατριβή του Pacioli έχει αποτελέσει τη θεμελίωση επί της οποίας, ουσιαστικά, όλες οι επακολουθούσες καταγραφές της δι(πλο)γραφικής λογιστικής έχουν βασιστεί.

Η ενδελεχής κατανόηση την οποία ο Pacioli είχε του θέματος, με την ευχέρεια με την οποία αυτός το ανέλυσε, μπορεί να εξηγηθεί από τη συνεχή επαφή του με εμπόρους, αντιλαμβανόμενος πλήρως τα προβλήματά τους και καταγράφοντάς τα με ακρίβεια, η οποία είναι αναγκαία για κάποιον που πρέπει να επιτύχει τα υψηλά επιτεύγματα στα μαθηματικά, όπως αυτός τα πραγματοποίησε. Το σύστημα του Pacioli⁵, όμως, δεν προέβλεπε ότι τα βιβλία πρωταρχικής ή αρχικής εγγραφής πρέπει να διαιρεθούν, ούτε αυτός προέβλεπε πως οι εγγραφές οι οποίες επηρεάζουν μεταφορές ή κλεισίματα θα πρέπει να διέρχονται από το ημερολόγιο.

Η διατριβή του Pacioli βασίζεται επί τριών βιβλίων ίσης σημασίας: το Βιβλίο Μνήμης ή Αναλώσεων (Memorial), το Ημερολόγιο, και το Καθολικό. Το σύστημα της λογιστικής που περιγράφεται από τον Pacioli διαιρείται σε δύο μέρη. Το πρώτο είναι η «Απογραφή» και το δεύτερο αφορά την τεχνική η οποία είναι εγγενής στο Βιβλίο Μνήμης, στο Ημερολόγιο και στο Καθολικό, και αποκαλείται η «Διάταξις». (Φίλιος, 2015)

Βασικό στοιχείο αυτής της περιόδου αποτελούσε η ταύτιση των οικονομικών δραστηριοτήτων του επιχειρηματία και της επιχείρησης, πράγμα που σήμαινε ότι οι

λογιστικές εγγραφές που καταχωρούνταν στα λογιστικά βιβλία αφορούσαν οικονομικές συναλλαγές τόσο της επιχείρησης όσο και του επιχειρηματία.

Επειδή εκείνη την περίοδο δεν υπήρχε ενιαία νομισματική μονάδα για να βοηθήσει στην πραγματοποίηση των οικονομικών συναλλαγών και στον προσδιορισμό της αξίας των ανταλλασσόμενων αγαθών, οι λογαριασμοί τηρούνταν κατά κύριο λόγο περιγραφικά.

Στην προσπάθεια τους να εξελίξουν τη λογιστική επιστήμη τη μελετούσαν περισσότερο από την τεχνική σκοπιά της, χωρίς να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην θέσπιση γενικών αρχών που σκοπό θα είχαν την περαιτέρω εδραίωση της. Σημαντική αλλαγή στην πορεία αυτή έδωσε με το έργο του «*La tenue des livres rendue facile*» ο Edmond De Granges, στο οποίο παρουσιάζονται για πρώτη φορά λογαριασμοί που ξέρουμε σήμερα όπως τα γραμμάτια, το ταμείο, τα εμπορεύματα κ.α. (Taylor R. Emmett, 1942)

Η Λογιστική Επιστήμη γνώρισε σημαντική ανάπτυξη στις αρχές του 20^{ου} αιώνα με την παρουσίαση για πρώτη φορά, της επιστημονικής οργάνωσης και διοίκησης (management) και των βασικών αρχών της. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη σωστή εφαρμογή των αρχών αυτών αποτελούσε η σύσταση ενός σωστά οργανωμένου λογιστηρίου. Η ανάγκη για ομοιογενείς και εγείρες πληροφορίες, ούτως ώστε να επιτυγχάνονται οι πρωταρχικοί σκοποί του οργανισμού, οδήγησε σε συστηματοποίηση της Λογιστικής.

Βασικά στοιχεία αυτής της περιόδου, αποτελούν:

- η ανάπτυξη και η εξάπλωση του θεσμού της ανώνυμης εταιρίας, ως μέσου άντλησης κεφαλαίων.
- η ανάπτυξη των βιομηχανικών επιχειρήσεων.
- η αύξηση της παραγωγικότητας και η μείωση του κόστους παραγωγής.
- η συστηματοποίηση της φορολογίας εισοδήματος.
- η επέκταση και η νομοθετική κατοχύρωση του θεσμού του εξωτερικού ορκωτού ελεγκτή.
- η ανάπτυξη των χρηματιστηριακών συναλλαγών σε τίτλους ανώνυμης εταιρίας.
- η δημοσίευση οικονομικών στοιχείων σε τακτική και επαναλαμβανόμενη βάση, ώστε να υπάρχει επαρκής πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού.

1.2 Η Λογιστική και οι άλλες Επιστήμες

Μετά από πολλές θεωρητικές συζητήσεις που άρχισαν το 19ο αιώνα, όταν άρχισε η ανάπτυξη της οικονομικής επιστήμης, οι επιστήμονες κατέταξαν τη λογιστική στην οικονομική επιστήμη και τη θεώρησαν ως εφαρμοσμένο κλάδο της.

Πράγματι η Λογιστική παράγει συγκεκριμένες πληροφορίες χρησιμοποιώντας τις αρχές της οικονομικής επιστήμης και προσφέρει τις πληροφορίες αυτές στην οικονομική επιστήμη, προκειμένου να αξιολογηθούν και να διατυπωθούν συμπεράσματα και πολιτικές. Υπάρχει δηλαδή αμφίδρομη σχέση μεταξύ τους.

Όμως η λογιστική σχετίζεται και με άλλους κλάδους της επιστήμης, όπως π.χ. είναι το Δίκαιο, δεδομένου ότι η επιχείρηση είναι φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, πράγματα τα οποία καταγράφει και παρακολουθεί η λογιστική.

Αν και έγινε προσπάθεια να ενταχθεί η Λογιστική στα Μαθηματικά, αυτό δίκαια δεν ευδοκίμησε, όμως δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι η επεξεργασία της λογιστικής σκέψης βασίζεται σε στοιχειώδεις βέβαια μαθηματικούς υπολογισμούς.

Έχει ακόμη στενή σχέση με τη Στατιστική, μια και τα δεδομένα της είναι και στατιστικά δεδομένα. Πολλές φορές βλέπουμε στους στατιστικούς πίνακες να απεικονίζονται τα δεδομένα της λογιστικής.

Άμεση επίσης σχέση έχει με την Οργάνωση και Διοίκηση των Επιχειρήσεων, αφού οι αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικά με την πορεία της επιχείρησης στηρίζονται στις λογιστικές πληροφορίες.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί η σχέση της με την επιστήμη των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Οι Η/Υ βοηθούν αφάνταστα τους λογιστές για να παράγουν τη λογιστική πληροφορία και τους δίνουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με τη συστηματική ανάλυσή της.

Η Μακροοικονομική θέλοντας να προσδιορίσει τα περισσότερα μακροοικονομικά μεγέθη βασίζεται σε λογιστικά δεδομένα.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η αλματώδης ανάπτυξη των οικονομιών των κρατών έχει καταστήσει το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον πολύπλοκο και η γνώση της λογιστικής μπορεί να θεωρηθεί ότι βοηθάει σε μεγάλο βαθμό στην περαιτέρω

κατανόηση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών που επικρατούν στις ανθρώπινες κοινωνίες.

1.3 Έννοια, Σκοπός & Διακρίσεις της Λογιστικής

Λογιστική είναι η επιστήμη, που ασχολείται με τη συστηματική συλλογή και παροχή κοινωνικοοικονομικών πληροφοριών, οι οποίες προέρχονται από τους οικονομικούς οργανισμούς και είναι απαραίτητες για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων.

Η Λογιστική αποτελεί σύστημα γνώσεων, μέσα στα πλαίσια των οικονομικών, νομικών και κοινωνικών κανόνων, με γενικά παραδεκτές βασικές αρχές και μεθόδους επισήμανσης, ανάλυσης, καταγραφής ή υπολογισμού, παρακολούθησης και παρουσίασης λογιστικών πληροφοριών.

Οι λογιστικές πληροφορίες αποτελούν το θεμέλιο του οικονομικού λογισμού (ενός αρμονικού συνόλου υπολογισμών), και επιτρέπον σε αυτούς που τις χρησιμοποιούν, να προβαίνουν σε διαπιστώσεις, κρίσεις και αποφάσεις, τόσο για την ιδιωτική, όσο και την κοινωνική πολιτική, γιατί με αυτές συνδέονται η μικροοικονομία με τη μακροοικονομικά. (Κοντάκος, 2006)

Η λογιστική ως επιστήμη αποσκοπεί στην παροχή πληροφοριών που πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

1. Έχουν ποσοτικοποιηθεί και εκφραστεί σε χρηματικούς όρους.
2. Έχουν παραχθεί με την εφαρμογή των γενικά ακολουθημένων λογιστικών αρχών και κανόνων.
3. Βοηθούν την διοίκηση των επιχειρήσεων στην διαδικασία λήψης οικονομικών αποφάσεων.
4. Εμφανίζονται και δημοσιοποιούνται με την μορφή των λογιστικών καταστάσεων ή εκθέσεων.

Το λογιστικό επάγγελμα ενδιαφέρεται για κάθε οικονομική μονάδα και κάθε οικονομικό οργανισμό, ανεξάρτητα από το μέγεθός του ή την ιδιότητα του φορέα (αν είναι δημόσιος ή ιδιωτικός), το αντικείμενο δράσης του (παραγωγή προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών), ή την νομική τους μορφή (φυσικά ή νομικά πρόσωπα). Όλες οι

οικονομικές μονάδες λόγω των οικονομικών πληροφοριών που χρειάζονται για να λειτουργήσουν, χρησιμοποιούν την λογιστική.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως οι οικονομικές μονάδες αποτελούν το αντικείμενο της λογιστικής επιστήμης. Οι αντικειμενικοί **σκοποί** της λογιστικής είναι:

- ο προσδιορισμός της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης, δηλαδή των στοιχείων της περιουσίας και του κεφαλαίου.
- η παρακολούθηση των διαφόρων μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων και του κεφαλαίου της επιχείρησης.
- ο προσδιορισμός των οικονομικών αποτελεσμάτων από την επιχειρηματική δράση του οικονομικού φορέα, δηλαδή τα κέρδη και τις ζημιές που προκύπτουν από τον συσχετισμό των εσόδων και των δαπανών της οικονομικής χρήσης.
- ο έλεγχος της διαχειριστικής και διοικητικής ευθύνης.
- η παροχή πληροφοριών για την λήψη οικονομικών αποφάσεων από την διοίκηση κάθε επιχείρησης.
- ο έλεγχος της διαχείρισης και η απόδοση των ευθυνών.

Οι κυριότερες δραστηριότητες και εργασίες της λογιστικής είναι:

- καταγραφή και καταχώρηση των οικονομικών συναλλαγών.
- συστηματική κατάταξη και ταξινόμηση των στοιχείων αυτών.
- συνοπτική απόδοση και ανακεφαλαίωση των οικονομικών στοιχείων.
- διοχέτευση των οικονομικών στοιχείων στα ενδιαφερόμενα μέρη.
- ανάλυση και ερμηνεία των στοιχείων αυτών.
- πρόβλεψη μελλοντικών στοιχείων, βάση των μέχρι τώρα στοιχείων.
- λήψη αποφάσεων με την επιλογή της ορθολογικής οικονομικής λύσης, μεταξύ των πολλών άλλων εναλλακτικών λύσεων.

Η λογιστική μπορεί να ορισθεί και να εξετασθεί από δύο σκοπιές. Από την μία είναι αυτή που δίνει έμφαση και αναλύει τις λογιστικές πληροφορίες που προέρχονται από την χρησιμοποίηση της λογιστικής τεχνικής. Από την άλλη είναι αυτή που δίνει έμφαση στους ανθρώπους που ασχολούνται με την διαδικασία και την τεχνική της λογιστικής, δηλαδή στις δραστηριότητες των λογιστών.

Ανάλογα με το κριτήριο που θα χρησιμοποιήσουμε μπορούμε να κατατάξουμε τη Λογιστική:

1. Ανάλογα με το περιεχόμενό της μπορούμε να τη διακρίνουμε σε: **Γενική ή Χρηματοοικονομική** Λογιστική, η οποία επικεντρώνεται στη μέτρηση εισοδήματος και άλλων ροών, όπως επίσης και στην εκτίμηση της τρέχουσας χρηματοοικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης, πρωτίστως για την ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών των εξωτερικών χρηστών. Το χαρακτηρισμό «γενική» τον πήρε επειδή οι μέθοδοι, τα πρότυπα και οι εκροές της (χρηματοοικονομικές καταστάσεις όπως π.χ. ο ισολογισμός) είναι πλήρως τυποποιημένες και βρίσκουν εφαρμογή και στις άλλες κατηγορίες.

Σε **Διοικητική** Λογιστική της οποίας οι πληροφορίες διευκολύνουν τον προγραμματισμό και έλεγχο των λειτουργιών μιας επιχείρησης και τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων μέσα σε αυτή. Είναι λιγότερο τυποποιημένη από τη χρηματοοικονομική και οι σημαντικότερες ενότητες της αφορούν στην κατάρτιση προϋπολογισμών, τον έλεγχο του κόστους και τις μεθόδους κοστολόγησης. Λόγω της σημαντικότητας της κοστολόγησης, πολλοί την αναφέρουν και ως Λογιστική Κόστους.

Σε **Φορολογική** Λογιστική η οποία ασχολείται με τη φορολογική νομοθεσία και τις επιπτώσεις της στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων και σε **Ελεγκτική** μέσω της οποίας επαληθεύεται η ορθότητα και η πληρότητα των λογιστικών εκθέσεων, ανακαλύπτονται λάθη και προλαμβάνεται η απάτη. Συνήθως χωρίζεται σε Εξωτερικό Έλεγχο, που διενεργείται από ανεξάρτητους φορείς και Εσωτερικό Έλεγχο, από τις ίδιες τις επιχειρήσεις.

2. Ανάλογα με το κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται ο οικονομικός οργανισμός σε εμπορική, βιομηχανική, τραπεζική, Λογιστική των Ο.Τ.Α., των Ν.Π.Δ.Δ. κτλ.
3. Με κριτήριο τη νομική μορφή του φορέα σε Λογιστική των ατομικών επιχειρήσεων, εταιριών, Λογιστική των σωματείων-ιδρυμάτων, Λογιστική των ενοποιημένων λογιστικών καταστάσεων κτλ. Στην πράξη έχουμε συνδυασμό των κριτηρίων κι έτσι μπορούμε π.χ. να διακρίνουμε σε Λογιστική της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας.
4. Με βάση τον τομέα, σε Ιδιωτική και Δημόσια, ανάλογα με την φύση του φορέα της.
5. Με βάση την οικονομική επιστήμη σε Μικροοικονομική Λογιστική (Microaccounting) και σε Μακροοικονομική λογιστική (Macroaccounting).

6. Από την πλευρά της ακαδημαϊκής διδασκαλίας κύρια η Γενική Λογιστική μπορεί να διακριθεί σε:
- Βασικές Αρχές Λογιστικής. (Basic Accounting), που περιλαμβάνει θέματα όπως η έννοια των λογαριασμών, συστήματα καταχωρίσεων, αποσβέσεις, κατάρτιση Χρηματοοικονομικών καταστάσεων κτλ.
 - Μέση Λογιστική (Intermediate Accounting) που περιλαμβάνει λεπτομερή σχεδιασμό εννοιών, όπως έξοδα-έσοδα, ανάλυση θεμάτων περιουσιακής κατάστασης του οικονομικού οργανισμού (αποτίμηση στοιχείων, αποσβέσεις κ.ά.) ανάλυση κεφαλαίου και αποθεμάτων κτλ.
 - Και Προχωρημένη Λογιστική (Advanced Accounting) που περιλαμβάνει συνήθως θέματα λογιστικής των διαφόρων οργανισμών (π.χ. Λογιστική εταιριών και θυγατρικών τους, κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, Περιοδικών Οικονομικών Καταστάσεων. (Ρεβανόγλου και Γεωργόπουλος, 2003)

1.4 Βασικές Λογιστικές Αρχές

Η Λογιστική ως ένα σύστημα συλλογής, επεξεργασίας και παροχής πληροφοριών διέπεται από αρχές που αναπτύχθηκαν, εξελίχθηκαν και δοκιμάστηκαν από τη μακρόχρονη εφαρμογή τους. Οι εξελίξεις και αλλαγές που παρατηρήθηκαν στο κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον επηρέασαν και επηρεάζουν και τη Λογιστική Επιστήμη. Σήμερα, μπορούμε να διακρίνουμε κάποιες βασικές αρχές - παραδοχές στις οποίες βασίζεται η Λογιστική, οι κυριότερες από τις οποίες είναι:

- ❖ **Αρχή της αυτοτέλειας της λογιστικής οντότητας** (Accounting Entity Principle). Με βάση αυτή γίνεται διαχωρισμός της οικονομικής μονάδας από τον ή τους φορείς της και το λογιστικό ενδιαφέρον συγκεντρώνεται αποκλειστικά σ' αυτήν, άσχετα από το αν το υπαγορεύουν ή όχι νομικά ή άλλα κριτήρια (π.χ. το κεφάλαιο παρουσιάζεται στο Παθητικό, στις υποχρεώσεις της επιχείρησης ως οφειλή της στον επιχειρηματία).
- ❖ **Η αρχή της συνέχειας της δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας** (The Continuity or going concern), που δηλώνει την υπόθεση ότι θα υπάρξει συνέχεια στη δραστηριότητά της στο μέλλον για απροσδιόριστο διάστημα. Η

ύπαρξή της είναι απαραίτητη λόγω της διαφορετικής αντιμετώπισης που θα απαιτούσε αν επρόκειτο π.χ. να τεθεί "υπό εκκαθάριση".

- ❖ **Αρχή της σταθερότητας της νομισματικής μονάδας** (Stability of monetary unit assumption). Η μέτρηση - έκφραση της συνολικής δραστηριότητας της επιχείρησης σε χρηματικές μονάδες έγινε γιατί είναι κοινά αποδεκτή η χρηματική μονάδα ως μέσο συναλλαγών και αποτίμησής τους. Γίνεται για το σκοπό αυτό η παραδοχή ότι η νομισματική μονάδα έχει σταθερή αγοραστική αξία.
- ❖ **Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων** (Periodicity Principle). Η ανάγκη παροχής συγκεκριμένων πληροφοριών σε τακτά χρονικά διαστήματα προς ενδιαφερόμενους (π.χ. Εφορία, Διεύθυνση Εμπορίου, Τράπεζες) κατευθύνει τη μονάδα στη διαίρεση της οικονομικής ζωής της σε χρονικές περιόδους προσδιορισμού του οικονομικού αποτελέσματος. Στην Ελλάδα η περίοδος αυτή (διαχειριστική χρήση) συνήθως συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος, αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που απαιτείται και σε μικρότερα διαστήματα δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων. Υπάρχουν όμως ορισμένα οικονομικά γεγονότα που επηρεάζουν περισσότερες από μια διαχειριστικές χρήσεις. Γίνεται λοιπόν διαχωρισμός των αποτελεσμάτων των γεγονότων αυτών και στην κάθε χρήση καταλογίζεται το ποσοστό που την αφορά. Αυτό επιτυγχάνεται με διαχωρισμούς μεγθών (π.χ. εσόδων-εξόδων σε δεδουλευμένα ή μη, προπληρωθέντα ή προ εισπραχθέντα (accruals and deferrals).
Η Λογιστική που στηρίζει το λογισμό και τη μέτρηση των εσόδων και των εξόδων στο παραπάνω κριτήριο ονομάζεται και Λογιστική των λογισμένων ή δεδουλευμένων εσόδων - εξόδων (accrual basis Accounting).
- ❖ **Αρχή της αντικειμενικότητας και της δυνατότητας επαλήθευσης** (Objectivity and verifiability), που ικανοποιεί την ανάγκη για παροχή αξιόπιστων πληροφοριών.
- ❖ **Αρχή του κόστους** (The cost principle). Το κόστος μετρά την αγοραστική δύναμη σε νομισματικές μονάδες, οι οποίες εκρέουν ή δεσμεύονται για την απόκτηση αγαθών ή υπηρεσιών που είναι απαραίτητες στην οικονομική μονάδα. Θεωρείται η κατάλληλη βάση για τη μέτρηση της αξίας των διάφορων στοιχείων της περιουσίας της.
- ❖ **Αρχή της πραγματοποίησης του εσόδου** (The revenue realization Principle) και **αρχή του συσχετισμού** (The matching Principle).

Σκοποί της παραπάνω αρχής είναι ο προσδιορισμός της φύσης του εσόδου και του χρόνου αναγνώρισής του.

Ως προς τη φύση του ως έσοδο μπορούμε να θεωρήσουμε την αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που ένας οικονομικός οργανισμός παρέχει στους πελάτες του. Το έσοδο προκαλεί αύξηση των περιουσιακών στοιχείων του οργανισμού, προσαυξάνοντας το λογαριασμό του ταμείου είτε τους λογαριασμούς των απαιτήσεων. Ως ενδεδειγμένη χρονική στιγμή αναγνώρισης του εσόδου θεωρείται η στιγμή που ολοκληρώνεται η πώληση ή η παροχή υπηρεσιών και υπάρχει δυνατότητα αντικει-μενικής μέτρησης του τιμήματος.

Ως έξοδο ορίζεται εκείνο το μέρος του κόστους που είναι ενσωματωμένο στο αγαθό ή την υπηρεσία που έχει πωληθεί. Η αιτία γέννησης του εξόδου είναι η προσπάθεια πραγματοποίησης του εσόδου.

Η αρχή του συσχετισμού των εσόδων με τα έξοδα υπαγορεύει τη σύγκριση των αποτελεσμάτων (έσοδα) με τις θυσίες (έξοδα). Η είσπραξη ή καταβολή δεν είναι απαραίτητο στοιχείο για την αναγνώριση και τον καταλογισμό των εσόδων και των εξόδων.

- ❖ **Αρχή της συντηρητικότητας** (Conservatism Principle), με βάση την οποία είναι προτιμότερη επιχειρηματικά (λόγω επισφάλειας του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος) η απαισιόδοξη εκτίμηση από την αισιόδοξη ως προς το τελικό αρνητικό αποτέλεσμα (ζημία) που είναι πιθανό να προκύψει. Η επιλογή της αρχής αυτής έγινε υπό την πίεση ομάδων (π.χ. πιστωτών, Τραπεζικών οργανισμών) με επιδίωξη την καλύτερή τους διασφάλιση, έχοντας ως δεδομένη τη φυσική αισιοδοξία του manager.
- ❖ **Αρχή της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων** (Consistency Principle). Με βάση την αρχή αυτή θεωρείται απαραίτητη η πάγια χρησιμοποίηση των μεθόδων καταχώρισης λογιστικών γεγονότων, σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, αποτίμησης αποσβέσεων κτλ. με σκοπό την προστασία των λογιστικών πληροφοριών από τυχόν αυθαίρετη μεταβολή τους.
- ❖ **Αρχή της αποκάλυψης ή ανακοίνωσης** (The disclosure of financial reporting principle). Για να ικανοποιείται αυτή η αρχή πρέπει οι οικονομικές καταστάσεις να είναι πλήρεις ως προς τις παρεχόμενες πληροφορίες και να παρουσιάζουν την πραγματική εικόνα του οργανισμού, παρέχοντας, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, συμπληρωματικές πληροφορίες.

❖ **Αρχή του ουσιώδους των λογιστικών γεγονότων (Materiality Concept)**, με την οποία γίνεται εκτίμηση ότι:

- I. Μόνο τα σημαντικά για τον οικονομικό οργανισμό γεγονότα θα πρέπει να καταχωρίζονται με σκοπό την αντιστάθμιση του κόστους εργασίας για την καταχώριση από την ωφέλεια που θα προκύψει.
- II. Η παροχή πολλών και ασήμαντων πληροφοριών παρεμποδίζει αντί να διευκολύνει τη διαμόρφωση αξιόπιστης εικόνας του οικονομικού οργανισμού, λόγω της περιορισμένης δυνατότητας απορρόφησης πληροφοριών από αυτούς που αποφασίζουν.

Οι αρχές που προαναφέρθηκαν βρίσκουν εφαρμογή στους περισσότερους οικονομικούς οργανισμούς και παρέκκλιση από αυτές δεν επιτρέπεται, παρότι στην πράξη γίνεται σε κλάδους όπου επικρατούν ιδιαίτερες συνθήκες (π.χ. οργανισμούς κοινής ωφέλειας, εξορυκτικές βιομηχανίες. (Ρεβανόγλου και Γεωργόπουλος, 2003)

Κεφάλαιο 2 – Το Λογιστικό Επάγγελμα

2.1 Ο Ρόλος του Λογιστηρίου και τα χαρακτηριστικά του Λογιστή στη σύγχρονη επιχείρηση

Αναμφισβήτητα η καρδιά μιας επιχείρησης είναι το λογιστήριο. Ένα άρτια οργανωμένο λογιστήριο μπορεί να συνεισφέρει στην έγκαιρη και σωστή λήψη αποφάσεων εξοικονομώντας χρόνο και χρήμα.

Σε πολλές περιπτώσεις η μη συμμετοχή στην παραγωγή τζίρου και κερδών έχει δημιουργήσει τη λανθασμένη εντύπωση ότι αυτό αποτελεί ένα μη αποδοτικό τμήμα της κάθε επιχείρησης, ένα αναγκαίο έξοδο χωρίς καμία ανταποδοτικότητα. Η επιχείρηση όμως όπως ο κάθε οργανισμός για να επιβιώσει και ν' αναπτυχθεί πρέπει να παρουσιάζει μία «εσωτερική υγεία», η οποία συνίσταται στη σωστή οργάνωση και προγραμματισμό όλων των διαδικασιών εσωτερικής λειτουργίας και παραγωγής έργου. Σ' αυτήν την εσωτερική οργάνωση το λογιστήριο και γενικότερα το οικονομικό τμήμα παρουσιάζει έναν κομβικό ρόλο.

Ένα σωστά οργανωμένο λογιστήριο παρέχει εχέγγυα εσωτερικής υγείας, εύρυθμης λειτουργίας των καθημερινών συναλλαγών της κάθε επιχείρησης αλλά και βοηθά στον προγραμματισμό και την τελική υλοποίηση όλων των επιχειρηματικών της σχεδίων για την περαιτέρω ασφαλή ανάπτυξη και πρόοδο.

Ένα ανοργάνωτο λογιστήριο χωρίς σωστές δομές και διαδικασίες μπορεί να προκαλέσει ένα εσωτερικό χάος σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης (σχέσεις με

πελάτες, με προμηθευτές, με το δημόσιο, με υπαλλήλους ακόμα κλπ.) αποτελώντας μεγάλο βάρος που στην καλύτερη περίπτωση απλά καθυστερεί την παραγωγή έργου και στην χειρότερη μπορεί να υπονομεύει την ποιότητα του παραγόμενου έργου.

Το κυρίως πρόβλημα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων έρχεται από τα εσωτερικά στελέχη που αφενός είναι λιγότερο ενημερωμένα και περισσότερο απαθή στις εξελίξεις και αφετέρου είναι επιφυλακτικά στην εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων και καινοτομιών ανατρέφοντας και διατηρώντας έτσι έναν εσωστρεφή χαρακτήρα.

Το γραφείο μας, άρτια οργανωμένο, ειδικεύεται στις σύγχρονες λογιστικοοικονομικές μεθόδους, βρίσκεται μέσα στις εξελίξεις έχοντας πρόσβαση σε φρέσκες μοντέρνες λύσεις και η λειτουργία του ταυτίζεται με την καινοτομία.

Ο προϊστάμενος ή βοηθός Λογιστηρίου, με τις εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που έχει αποκτήσει κατά την εκπαίδευσή του, εφαρμόζει την λογιστική επιστήμη, με την χρήση του Η/Υ και του εξειδικευμένου λογιστικού λογισμικού πάντα σε συνεργασία με το γραφείο μας. Ειδικότερα εφαρμόζει τις ισχύουσες διατάξεις της Λογιστικής και του Κ.Β.Σ. (κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων), της φορολογίας, εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων της εργατικής νομοθεσίας καθώς και την νομοθεσία της κοινωνικής ασφάλισης. Ο ρόλος του μέσα στην οικονομική λειτουργία του κάθε οργανισμού είναι ουσιαστικός. Υποστηρίζει ενεργά την οικονομική λειτουργία με τη βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας (Η/Υ) και των εφαρμογών της στο περιβάλλον του λογιστηρίου, στα οικονομικά τμήματα και διευθύνσεις των διαφόρων μονάδων της επιχείρησης.

Παραθέτουμε παρακάτω ενδεικτικά μερικές από τις βασικές εργασίες που πρέπει να εκτελούνται σε ένα οργανωμένο λογιστήριο οι οποίες διαφέρουν από επιχείρηση σε επιχείρηση και θα πρέπει να προσαρμόζονται σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες:

- Εκδίδει τα τιμολόγια των πελατών
- Παραλαμβάνει καθημερινά τις εισπράξεις από τους πελάτες αλλά και από τους πωλητές και εκδίδει το αντίστοιχο παραστατικό .
- Συγκεντρώνει, ελέγχει και καταχωρεί καθημερινώς:
- Τα τιμολόγια αγορών
- Τα τιμολόγια και τις αποδείξεις δαπανών
- Πληρωμές

- Τιμολόγια εξόδων εισαγωγών
- Τράπεζες
- Προμηθευτές
- Διαμαρτυρημένα πελατών (σε συνεργασία με εμπορικό και νομικό σύμβουλο).
- Κάθε παραστατικό που καταχωρείται θα πρέπει να έχει την ένδειξη “καταχωρήθηκε” και ν’ αναγράφει το είδος του λογαριασμού.
- Ελέγχει το ημερήσιο ταμείο, καταχωρεί τις εισπράξεις και τις πληρωμές και ενημερώνει τη Διοίκηση για τυχόν διαφορές, αφού προηγουμένως κάνει τους απαραίτητους ελέγχους.
- Συμφωνεί υπόλοιπα προμηθευτών και πελατών και τους ενημερώνει (τηλεφωνικά & γραπτά) για τυχόν διαφορές.
- Συνδιαλέγεται μηνιαία με τράπεζες για την παρακολούθηση των υπαρχόντων λογαριασμών, την επιβεβαίωση των υπολοίπων και των κινήσεων.
- Προετοιμάζει και καταρτίζει στην αρχή του μήνα πρόγραμμα εισπράξεων και πληρωμών για τον τρέχων μήνα και το παραδίδει έγκαιρα στη Διοίκηση.
- Ελέγχει τα παραστατικά εξόδων για προμήθειες όλων των τμημάτων και θέσεων της επιχείρησης (προμήθειες υλικών, αναλώσιμων, κλπ.) βρίσκει τυχόν διακυμάνσεις και ενημερώνει την Διοίκηση.
- Τηρεί και ενημερώνει τη λογιστική παρακολούθηση της αποθήκης.
- Αρχαιοθετεί σε καθημερινή βάση όλα τα ελεγμένα και καταχωρημένα παραστατικά όχι ομαδικά αλλά αναλυτικά ανά κατηγορία και ανά χρονολογική σειρά. Τηρεί ολοκληρωμένο αρχείο όλων των εγγράφων, δημόσιων και μη, ανά θέμα.
- Μεριμνά για την εκτύπωση στατιστικών σε μηνιαία βάση, τις οποίες και παραδίδει στη Διοίκηση. Επίσης μεριμνά για την εκτύπωση στατιστικών οποτεδήποτε χρειαστεί να ζητηθεί από τη Διοίκηση.
- Συμμετέχει στην διενέργεια απογραφής τέλους χρήσεως
- Καταχωρεί τα απαραίτητα έντυπα για τη μισθοδοσία του προσωπικού. Φροντίζει για την ορθή συμπλήρωση της καρτέλας κάθε νεοπροσλαμβανόμενου ατόμου και την αναγραφή του στο ειδικό βιβλίο νεοπροσλαμβανόμενων.
- Φροντίζει όλες οι μηνιαίες εκκαθαριστικές αποδείξεις εργαζομένων να είναι όλες υπογεγραμμένες προτού αρχαιοθετηθούν.

- Ενημερώνει έγκαιρα για κάθε μεταβολή των στοιχείων των εργαζόμενων στην επιχείρηση.
- Μεριμνά για την πληρωμή των ασφαλιστικών εισφορών των κύριων και επικουρικών ταμείων.
- Μεριμνά για την πληρωμή του Φ.Π.Α και λοιπών έμμεσων Φόρων & Φόρων Εισοδήματος, κατόπιν υπολογισμού του από τον Υπεύθυνο Οικονομικών (εξωτερικού συνεργάτη), και τη συμπλήρωση των απαιτούμενων εντύπων.

Είναι γνωστό ότι η ανάθεση ολόκληρων ή και επιμέρους εργασιών σε εξωτερικούς συνεργάτες (outsourcing) έχει πολλαπλά οφέλη, όπως περιορισμό των λειτουργικών εξόδων, αποφυγή χρονοβόρων διαδικασιών (επαφή με εφορίες ή φορείς του δημοσίου), αποφυγή λαθών που έχει σαν συνέπεια την επιβολή προστίμων και γενικότερα άσκοπης ταλαιπωρίας. Το outsourcing μπορεί να καλύψει τις περισσότερες από τις εργασίες μίας επιχείρησης, ξεκινώντας από τις πιο βασικές και φθάνοντας μέχρι πιο εξειδικευμένες.

Η εξωτερική ανάθεση εργασιών αποτελεί πλέον πρακτική για τις περισσότερες μικρές αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις αφού παρέχει τη δυνατότητα να επωφεληθούν «αγοράζοντας» εξειδικευμένες υπηρεσίες. Έτσι εκτός από το μειωμένο κόστος, ελαττώνεται το ρίσκο, βελτιώνεται η παραγωγικότητα και αυτό επιφέρει «ηρεμία» στο επιχειρηματικό περιβάλλον βελτιώνοντας ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης.

Οι υπηρεσίες μας βασίζονται στην συνεχή παρουσία μας στο πλευρό της επιχείρησης πελάτη, στην εβδομαδιαία προσωπική επαφή των στελεχών της εταιρείας μας με τον επιχειρηματία. Η καθημερινή υποστήριξη με όλες τις μεθόδους επικοινωνίας (τηλέφωνο, φαξ, email, κινητό κλπ.) αποτελεί την βάση για την γρήγορη επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν από την καθημερινή λειτουργία του λογιστηρίου της κάθε επιχείρησης.

2.2 Περιεχόμενο & Επαγγελματικά Δικαιώματα

Σύμφωνα με την Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών, επαγγελματίες λογιστές θεωρούνται εκείνα τα άτομα τα οποία, είτε σε δημόσια άσκηση του επαγγέλματος τους, (συμπεριλαμβανομένων του ατομικού λογιστικού γραφείου και της προσωπικής ή ανώνυμης εταιρείας), είτε απασχολούμενα στη βιομηχανία, στο εμπόριο, το δημόσιο

τομέα ή την εκπαίδευση, είναι μέλη οργάνωσης η οποία είναι μέλος της IFAC (Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών). Μπορούμε να διακρίνουμε δύο ή και τρεις κατηγορίες επαγγελματιών λογιστών.

Η μία κατηγορία είναι αυτοί οι οποίοι δεν εργάζονται σαν ελεύθεροι επαγγελματίες λογιστές αλλά ασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας στην βιομηχανία, το εμπόριο, το δημόσιο τομέα, σε λογιστικές επιχειρήσεις σαν υπάλληλοι, και στην εκπαίδευση. Οι λογιστές αυτοί λέγονται εργαζόμενοι επαγγελματίες λογιστές.

Στην δεύτερη κατηγορία επαγγελματιών λογιστών ανήκουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες λογιστές οι οποίοι προσφέρουν δημόσια τις υπηρεσίες τους σε διάφορους τομείς. Η κατηγορία αυτή είναι η κατηγορία των δημόσια ασκούμενων επαγγελματιών λογιστών και θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει σαν υποκατηγορία, αν όχι σε ξεχωριστή τρίτη κατηγορία, τους ορκωτούς λογιστές τους οποίους διακρίνει μεγαλύτερη εξειδικευμένη εκπαίδευση στον έλεγχο λογιστικών καταστάσεων σύμφωνα με τον νόμο 2190 και σε άλλες ειδικές αναθέσεις και για την άδεια των όποιων απαιτούνται αυστηρότερες εξετάσεις και αυστηρότερη εποπτεία από το αντίστοιχο σώμα ορκωτών λογιστών, την επαγγελματική, δηλαδή, οργάνωση τους. Στην ίδια κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και οι απλοί ελεγκτές λογιστές των μη ελεγχόμενων από ορκωτούς λογιστές εταιρειών. (Κάντζος, 2011)

Όσον αφορά την ελληνική νομοθεσία, το Π.Δ. 340/1998 «Περί του επαγγέλματος του Λογιστή - Φοροτεχνικού και της αδείας ασκήσεώς του» προβλέπει το περιεχόμενο του επαγγέλματος του λογιστή.

Λογιστής Φοροτεχνικός

Λογιστής Φοροτεχνικός είναι ο κάτοχος ειδικής αδείας ασκήσεως επαγγέλματος σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ο οποίος ασχολείται κατ' επάγγελμα ως μισθωτός ή ελεύθερος επαγγελματίας με λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών ή και άλλων φυσικών προσώπων.

Περιεχόμενο Επαγγέλματος

Έργο των λογιστών φοροτεχνικών είναι:

- 1. Η ορθή εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προτύπων και σχεδίων γενικών και κλαδικών.*

2. Η εποπτεία και η εφαρμογή διαδικασιών για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης και των αναλογούντων φόρων και ο έλεγχος της τυπικής επάρκειας και ακρίβειας των στοιχείων και παραστατικών.
3. Η ενημέρωση και τήρηση των φορολογικών βιβλίων σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.
4. Η κατάρτιση και η υπογραφή των οικονομικών καταστάσεων, των ισολογισμών και των λογαριασμών αποτελεσμάτων χρήσης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, επιχειρήσεων και οργανισμών.
5. Η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή των φορολογικών δηλώσεων, συμπληρωματικών στοιχείων και καταστάσεων καθώς και η επιμέλεια εφαρμογής των απαιτούμενων διαδικασιών και διατυπώσεων προς τις φορολογικές και οικονομικές αρχές.
6. Η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή συμπληρωματικών και στατιστικών στοιχείων και καταστάσεων προς τις Δημόσιες Αρχές.
7. Η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή μισθολογικών καταστάσεων, ασφαλιστικών εισφορών και προγραμμάτων εργασίας.

Περιεχόμενο Επαγγελματικής Δραστηριότητας κατά κατηγορία αδείας.

Το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας των λογιστών φοροτεχνικών κατά κατηγορία αδείας καθορίζεται ως ακολούθως:

1. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού Δ' τάξεως συντάσσουν φορολογικές δηλώσεις και διενεργούν λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών τηρούντων βιβλία Α' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ. 186/1992 (ΦΕΚ Α' 84) , όπως ισχύει καθώς και των επιτηδευματιών τηρούντων βιβλία Β' κατηγορίας των οποίων τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα δεν υπερβαίνουν το 10% του προβλεπόμενου ορίου βιβλίων Β' κατηγορίας.
2. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού Γ' τάξεως διενεργούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών τηρούντων βιβλία Α' και Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.
3. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού Β' τάξεως διενεργούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών τηρούντων βιβλία Α', Β' κατηγορίας καθώς και επιτηδευματιών τηρούντων των

βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. των οποίων τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα δεν υπερβαίνουν το όριο της Β' κατηγορίας προσαυξημένο κατά ποσοστό 40%.

4. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού Α' τάξεως διενεργούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών ανεξαρτήτως ορίου ετησίων ακαθαρίστων εσόδων.

Χορήγηση Αδείας

1. Για τη χορήγηση της αδείας ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή Φοροτεχνικού υποβάλλεται αίτηση του ενδιαφερομένου προς την Κεντρική Διοίκηση (Κ.Δ.) του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (Ο.Ε.Ε.) ή ανάλογα με τον τόπο της επαγγελματικής του εγκατάστασης προς την αρμόδια Τοπική Διοίκηση (Τ.Δ.) Περιφερειακού Τμήματος (Π.Τ.) του Ο.Ε.Ε.
2. Στην αίτηση για τη χορήγηση της αδείας ασκήσεως επαγγέλματος αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας, ο αριθμός μητρώου και ο αριθμός αδείας ασκήσεως οικονομολογικού επαγγέλματος προκειμένου περί μελών του ΟΕΕ, η διεύθυνση της επαγγελματικής δραστηριότητας ή κατοικίας, τα πτυχία, οι τίτλοι σπουδών, η ειδίκευση καθώς και η επαγγελματική πείρα.
3. Η αίτηση για τη χορήγηση της αδείας ασκήσεως επαγγέλματος συνοδεύεται υποχρεωτικά από επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίων, τίτλων σπουδών, πιστοποιητικών επαγγελματικής κατάρτισης και εμπειρίας καθώς και των απαιτούμενων εγγράφων για την απόδειξη της άσκησης επαγγέλματος όπως στο άρθρο 20 του παρόντος ορίζεται.
4. Στην περίπτωση αίτησης για τη χορήγηση άδειας ανωτέρας τάξεως, υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο επικυρωμένο αντίγραφο του προβλεπόμενου από την περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν.2515/1997, όπως ισχύει, πιστοποιητικού παρακολούθησης επιμορφωτικών σεμιναρίων και αξιολόγησης του υποψηφίου.
5. Η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος χορηγείται με απόφαση της Κεντρικής Διοίκησης ή της αρμόδιας Τοπικής Διοίκησης Περιφερειακού Τμήματος του Ο.Ε.Ε., μετά από αιτιολογημένη εισήγηση τριμελούς επιτροπής, τα μέλη της οποίας ορίζονται από τις παραπάνω Διοικήσεις, είναι μέλη του Ο.Ε.Ε. και έχουν άδεια λογιστή φοροτεχνικού Α' τάξεως. Ένα (1) από τα μέλη της επιτροπής δύναται να προτείνεται από τις Δευτεροβάθμιες Συνδικαλιστικές Οργανώσεις του χώρου των Λογιστών Φοροτεχνικών, εντός προθεσμίας 15 ημερών από της

προελεύσεως του σχετικού εγγράφου, παρερχομένης απράκτου της προθεσμίας αυτής, ο εκπρόσωπος ορίζεται από την Κεντρική Διοίκηση ή την αρμόδια Τοπική Διοίκηση Περιφερειακού Τμήματος του Ο.Ε.Ε.

6. Στους κατόχους αδείας ασκήσεως επαγγέλματος χορηγείται δελτίο επαγγελματικής ταυτότητας, το οποίο ανανεώνεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους. Για την ανανέωση του δελτίου επαγγελματικής ταυτότητας απαιτείται η καταβολή παραβόλου υπέρ του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών μετά από γνώμη της Κεντρικής Διοίκησης του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας.
7. Για την έκδοση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος απαιτείται η καταβολή των δικαιωμάτων του Ο.Ε.Ε. σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 1 του Ν.2515/97. Η εν λόγω άδεια είναι σε ισχύ εφόσον έχει ανανεωθεί το δελτίο επαγγελματικής ταυτότητας κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο.
8. Η απόφαση της Κεντρικής Διοίκησης ή της αρμόδιας Τοπικής Διοίκησης Περιφερειακού Τμήματος του Ο.Ε.Ε. για τη χορήγηση ή όχι της άδειας εκδίδεται το αργότερο εντός δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης του ενδιαφερομένου και υπογράφεται από τον Πρόεδρο και το Γενικό Γραμματέα της αρμόδιας για τη χορήγηση της Διοίκησης.
9. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος χορηγείται μόνο σε φυσικά πρόσωπα.
10. Για την έναρξη της ασκήσεως επαγγέλματος του λογιστή φοροτεχνικού στην αρμόδια ΔΟΥ, υποβάλλεται επικυρωμένο αντίγραφο άδειας.

Απόκτηση Αδείας Ανώτερης Κατηγορίας

1. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή Φοροτεχνικού Δ' τάξεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 2 περίπτωση α) του Ν.2515/97, μπορούν να αποκτήσουν άδεια Γ' τάξεως μετά προηγούμενη παρακολούθηση των προβλεπόμενων στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 2515/1997, όπως ισχύει, επιμορφωτικών σεμιναρίων και αξιολόγηση κατά τη διάρκεια παρακολούθησης αυτών.
2. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή Φοροτεχνικού Γ' τάξεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 2 περίπτωση β) του Ν.2515/97, μπορούν να αποκτήσουν άδεια Β' τάξεως μετά προηγούμενη παρακολούθηση των

προβλεπόμενων στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 2515/1997, όπως ισχύει, επιμορφωτικών σεμιναρίων και αξιολόγηση κατά τη διάρκεια παρακολούθησης αυτών.

3. Τα μέλη του Ο.Ε.Ε. και οι πτυχιούχοι του τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των ΤΕΙ, που είναι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού Β' τάξεως, μπορούν να αποκτήσουν άδεια Α' τάξεως μετά προηγούμενη παρακολούθηση των προβλεπόμενων στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 2515/1997, όπως ισχύει, επιμορφωτικών σεμιναρίων και αξιολόγηση κατά τη διάρκεια παρακολούθησης αυτών.

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις των Λογιστών Φοροτεχνικών

1. Ο λογιστής φοροτεχνικός εκπροσωπεί τον εντολέα του ενώπιον Διοικητικών και Φορολογικών Αρχών και Επιτροπών, συντάσσει όλα τα προβλεπόμενα από τη φορολογική και εφαρμοζόμενη στις φορολογικές αρχές νομοθεσία έγγραφα, διεξάγει κάθε φορολογική διατύπωση και ενεργεί κάθε πράξη που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των ανατιθεμένων σ' αυτόν λογιστικών και φοροτεχνικών εργασιών.
2. Όλα τα έγγραφα που συντάσσονται από το λογιστή φοροτεχνικό, φέρουν εκτός από την υπογραφή του και σφραγίδα στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά το ονοματεπώνυμο αυτού, η τάξη και ο αριθμός αδείας ασκήσεως επαγγέλματος, ο αριθμός του φορολογικού του μητρώου και η διεύθυνση της επαγγελματικής του δραστηριότητας.
3. Για την εκτέλεση των αναφερομένων στην παραγρ. 1 του παρόντος άρθρου εργασιών απαιτείται έγγραφη εξουσιοδότηση του εντολέα. Σε περίπτωση ανάκλησης της εξουσιοδότησεως, ο εντολέας υποχρεούται να γνωστοποιήσει την ανάκληση στην αρμόδια αρχή.

Ο λογιστής φοροτεχνικός δικαιούται και ο εντολέας αντίστοιχα υποχρεούται στη χορήγηση των κάθε είδους στοιχείων και παραστατικών τα οποία κρίνονται από το λογιστή φοροτεχνικό αναγκαία για την ορθή εκτέλεση των ανατιθεμένων σ' αυτόν εργασιών.

Ευθύνη Λογιστών Φοροτεχνικών

Ο λογιστής φοροτεχνικός, οφείλει να επιδεικνύει την προσήκουσα επιμέλεια περί την εκτέλεση των εργασιών που του ανατίθενται, άλλως ευθύνεται έναντι του εντολέως του για τις κάθε είδους φορολογικές και λοιπές επιβαρύνσεις που προέκυψαν από υπαιτιότητά του.

Κυρώσεις

- 1. Η άδεια άσκησης επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού αφαιρείται αυτοδικαίως στην περίπτωση που ο κάτοχος αυτής: α) Καταδικάστηκε αμετακλήτως σε ποινή κάθειρξης ή β) καταδικάστηκε αμετακλήτως για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία, δωροδοκία, δωροληψία, καταπίεση, παράβαση καθήκοντος, εγκλήματα κατά των ηθών, συκοφαντική δυσφήμιση, δόλια χρήση ξένου σήματος, δόλια χρεωκοπία, λαθρεμπορία και παράβαση της νομοθεσίας για την εμπορία ναρκωτικών.*
- 2. Η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού αφαιρείται επίσης: α) στις περιπτώσεις της παρ. 3 του άρθρου 13 του παρόντος και β) εφ' όσον αποδεδειγμένα συνέπραξε σε πράξεις ή παραλείψεις που έχουν ως συνέπεια τα βιβλία και στοιχεία να μην εμφανίζουν την πραγματική κατάσταση.*
- 3. Η άδεια λειτουργίας γραφείου παροχής λογιστικών και φοροτεχνικών υπηρεσιών αφαιρείται όταν εκλείψουν οι νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας του ή όταν αφαιρείται η άδεια άσκησης επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού του υπευθύνου ή των υπευθύνων για τη λειτουργία του. (Π.Δ. 340/1998)*

2.3 Επαγγελματικά Πεδία Απασχόλησης

Βασιζόμενοι στο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το επάγγελμά του Λογιστή-Φοροτέχνη, ο πτυχιούχος του τμήματός Λογιστικής έχει πολλές δυνατότητες απασχόλησης τόσο στον ιδιωτικό τομέα ως μισθωτός ή ως ελεύθερος επαγγελματίας, όσο και στο δημόσιο τομέα.

Στον **ιδιωτικό** τομέα, ο πτυχιούχος του τμήματος Λογιστικής έχει την δυνατότητα να απασχοληθεί σχεδόν σε όλους τους κλάδους, μια που τα γενικότερα ζητήματα της οικονομίας, αφορούν το σύνολο των επιχειρήσεων. Αναλυτικότερα, οι εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις αποτελούν τους συνηθέστερους κλάδοι απασχόλησης για

τους Λογιστές. Επίσης ο τουριστικός τομέας αποτελεί έναν εναλλακτικό τομέα απασχόλησης, όπως επίσης και ο πρωτογενής τομέας (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία), καθώς επίσης και οι κατασκευαστικές. Τέλος ο κλάδος των επιχειρήσεων που προσφέρουν υπηρεσίες, αποτελεί παραδοσιακά μία από τις σημαντικότερες επιλογές για τον πτυχιούχο λογιστή.

Αναλυτικότερα και για όλους τους προαναφερθέντες τομείς, ο πτυχιούχος του τμήματος μπορεί να απασχοληθεί ως υπάλληλος σε θέση: Λογιστή, Φοροτεχνικού, Τραπεζικού, Χρηματοοικονομικού Αναλυτή, Κοστολόγου, Συμβούλου Μισθοδοσίας και Ασφαλιστικών Θεμάτων, Συμβούλου Επενδύσεων, Οικονομικού Διευθυντή, Οικονομικού Αναλυτή, Ελεγκτή, Συμβούλου Μηχανοργάνωσης, Εκπαιδευτικού (σε ιδιωτικά σχολεία, φροντιστήρια, ιδιωτικά Ι.Ε.Κ.), ερευνητή (σε ιδιωτικά κέντρα).

Στο **δημόσιο** τομέα, οι πτυχιούχοι του τμήματος Λογιστικής, μπορούν να συμμετέχουν και να διοριστούν για τις θέσεις ειδικότητας Τ.Ε. Διοικητικού-Λογιστικού, ειδικότητες που υπάρχουν στα περισσότερα υπουργεία. Επίσης ανάλογες θέσεις υπάρχουν και σε πολλούς άλλους οργανισμούς του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα όπως είναι οι Ο.Τ.Α, τα Ν.Π.Δ.Δ και τα Ν.Π.Ι.Δ, καθώς επίσης και σε φορείς διαχείρισης κοινοτικών προγραμμάτων. Επίσης μπορούν να εργαστούν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, μετά από την συμμετοχή τους στον διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π., στα δημόσια Ι.Ε.Κ., αλλά και στον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μετά βέβαια από την απόκτηση των ανάλογων ακαδημαϊκών προσόντων.

Ο πτυχιούχος του τμήματος Λογιστικής μπορεί επίσης να εργαστεί και ως ελεύθερος επαγγελματίας (αυτοαπασχόληση) ως λογιστής-σύμβουλος επιχειρήσεων, λογιστής-φοροτεχνικός, κοστολόγος, σύμβουλος επιχειρήσεων, σύμβουλος επενδύσεων, σύμβουλος μηχανοργάνωσης, σύμβουλος κοινοτικών προγραμμάτων και μελετών, σύμβουλος οικονομοτεχνικών μελετών. Μπορεί επίσης να συντάσσει επιχειρηματικά σχέδια (business plan). Θα πρέπει όμως να αναφερθεί πως σχετικά με την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών, όπως ελεγκτές σε Α.Ε. που δεν υπάγονται σε έλεγχο ορκωτών ελεγκτών, καθώς επίσης και για την υπογραφή οικονομοτεχνικών μελετών, απαιτείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, όποιος εκτελεί τις παραπάνω εργασίες να είναι μέλος του Ο.Ε.Ε. Μέλη όμως στο Ο.Ε.Ε δεν εγγράφονται παρά μόνο οι πτυχιούχοι των Α.Ε.Ι, αλλά και: *«Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του Ν.3912/2011, δικαιούνται να εγγραφούν ως μέλη στο Οικονομικό Επιμελητήριο της*

Ελλάδας οι πτυχιούχοι των τμημάτων της Λογιστικής, Εμπορίας και Διαφήμισης, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Τουριστικών Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομικών Εφαρμογών, Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής και Χρηματοοικονομικής και Ασφαλιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) που είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στην οικονομική επιστήμη των ελληνικών Α.Ε.Ι. ή ισότιμου μεταπτυχιακού διπλώματος της αλλοδαπής και χρησιμοποιούν το πτυχίο τους ή το μεταπτυχιακό δίπλωμά ειδίκευσης για την κατάληψη θέσης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ή για την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος». Επομένως η κατοχή ενός μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών παρέχει επιπρόσθετες δυνατότητες στον πτυχιούχο λογιστή, διευρύνοντας τις επαγγελματικές του προοπτικές και ευκαιρίες απασχόλησης. (Τσιφόρα, 2012)

Κεφάλαιο 3 – Ηθική & Δεοντολογία Λογιστών

3.1 Έννοια Λογιστικής Ηθικής και Δεοντολογίας

Το "Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας" του Γ. Μπαμπινιώτη, δίνει τους ακόλουθους ορισμούς της Ηθικής:

1. Ο κλάδος της φιλοσοφίας που ασχολείται με τις αξίες που σχετίζονται με την ανθρώπινη συμπεριφορά, όσον αφορά στην ορθότητα ή ακαταλληλότητα πράξεων, στην αγαθότητα ή μη κινήτρων και σκοπών.
2. Το επιστημονικό, φιλοσοφικό σύγγραμμα, στο οποίο εξετάζονται συστηματικά οι ανθρώπινες πράξεις με μεθόδους του παραπάνω κλάδου.
3. Κάθε διαδικασία θρησκείας, ιδεολογίας κλπ., η οποία καθορίζει, συνήθως με τη μορφή δόγματος, τι είναι καλό και τι κακό, τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται, τι είναι θεμιτό και τι αθέμιτο.
4. Το σύστημα κανόνων συμπεριφοράς, που καθορίζει μια εποχή, κοινωνική ομάδα κλπ.
5. Το σύνολο των αρχών και των αξιών που έχει διαμορφώσει και τηρεί ένα πρόσωπο στην καθημερινή του ζωή.
6. Η καλή συμπεριφορά, καλή διαγωγή, η χρηστότητα των ηθών.
7. Η ποιότητα του χαρακτήρα, το ποιον του ανθρώπου με βάσει τα κίνητρα, τις πράξεις και τις πεποιθήσεις του.

Δεοντολογία:

Η δεοντολογία περιλαμβάνει σειρά κανονιστικών αναφορών που αιτιολογούν και δικαιολογούν ορισμένους σκοπούς και πρότυπα συμπεριφοράς. Μπορούμε να την ορίσουμε σαν το πλαίσιο της ενδεικνυόμενης συμπεριφοράς σε κάθε συγκεκριμένη ή ειδική περίπτωση. (Κάντζος, 2011)

Με βάση αυτούς τους ορισμούς μπορεί να προταθεί ότι:

Λογιστική Ηθική είναι ο εφαρμοσμένος κλάδος της φιλοσοφίας που ασχολείται με της συστηματική μελέτη των αξιών του λογιστή, όσον αφορά στην ορθότητα ή ακαταλληλότητα των επαγγελματικών του πράξεων και κινήτρων.

Λογιστική δεοντολογία είναι το σύνολο των κανόνων που ρυθμίζουν τον τρόπο με τον οποίο οφείλει να συμπεριφέρεται ο λογιστής κατά την άσκηση των επαγγελματικών του καθηκόντων.

3.2 Πηγές & Κανόνες Επαγγελματικής Δεοντολογίας

Ο επαγγελματίας λογιστής είναι υποχρεωμένος να λάβει υπόψη του κατά την άσκηση του επαγγέλματος του διάφορους κανονισμούς, νομούς και πρότυπα. Οι απαιτήσεις συμμόρφωσης του επαγγελματία λογιστή προς τους διάφορους αυτούς κανόνες και νομούς προέρχονται από μια σειρά διαφόρων πηγών όπως:

1. Τις γενικώς παραδεκτές λογιστικές αρχές.
2. Τις γενικώς παραδεκτές ελεγκτικές αρχές.
3. Το Ν. 2190 περί Ανωνύμων Εταιρειών.
4. Τις σχετικές ντιρεκτίβες της Ε.Ο.Κ..
5. Τους κανόνες δεοντολογίας και επαγγελματικής συμπεριφοράς της αντίστοιχης επαγγελματικής οργάνωσης.
6. Τους κανόνες του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος.
7. Τους Φορολογικούς Κώδικες.
8. Το νομό Περί Λογιστών Φοροτεχνικών (Π.Δ. 340/1998).
9. Τις γνωματεύσεις του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής.
10. Το Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.
11. Τις σχετικές με τη διεθνή λογιστική πρακτική διατάξεις της GATT.

12. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, IAS.
13. Τα Ε.Γ.Λ.Σ. και κανονισμούς άλλων κρατών όταν εργάζεται σε θυγατρικές πολυεθνικών επιχειρήσεων όπως GAAP, για τις αμερικάνικες ή Accounting Standards για τις βρετανικές εταιρείες.
14. Το Π.Δ. 226/1992 περί οργανώσεως του ελεγκτικού επαγγέλματος.

Μερικές από αυτές τις πηγές έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους, και θα πρέπει ο επαγγελματίας λογιστής να ιεραρχεί ή να γνωρίζει κάθε φορά ποια αρχή υπερισχύει των άλλων αναφορικά με τον τρόπο αντιμετώπισης ενός λογιστικού προβλήματος. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, το Σ.Ο.Ε. εφαρμόζει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα πλην εκεί όπου αυτά έρχονται σε σύγκρουση με το Ε.Γ.Λ.Σ. ή Διάφορους νομούς του Ελληνικού Κράτους.

Ευτυχώς που οι βασικές αρχές επαγγελματικής δεοντολογίας και λογιστικής αντιμετώπισης θεμάτων, στις δυτικές χώρες τουλάχιστον, είναι περίπου ίδιες.

Οι κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας σχεδιάζονται για να παρέχουν καθοδήγηση αναφορικά με τη συμπεριφορά και τον τρόπο δράσης που αναμένεται από τα μέλη μιας επαγγελματικής οργάνωσης έτσι ώστε οι υπηρεσίες που προσφέρονται να διακρίνονται από μια ελάχιστη παραδεκτή ποιότητα και να διατηρείται η φήμη του επαγγέλματος σε ικανοποιητικά επίπεδα. Εάν η φήμη του επαγγέλματος υποβαθμίζεται τότε επηρεάζεται και η σχέση εμπιστοσύνης των επαγγελματιών λογιστών με το κοινό. Για να είναι αποτελεσματικός ένας κώδικας επαγγελματικής δεοντολογίας απαιτείται η σωστή μίξη βασικών αρχών ηθικής συμπεριφοράς με όσο το δυνατό μικρότερο αριθμό συγκεκριμένων κανόνων εφαρμογής. Εάν ένας κώδικας επαγγελματικής συμπεριφοράς σχεδιάζονταν με στόχο να προσφέρει απαντήσεις και λύσεις σε όλα τα πιθανά προβλήματα, θα ήταν δύσκολο για τα μέλη του να τον εφαρμόσουν.

Η διατήρηση της καλής φήμης του επαγγέλματος είναι βασική για την ικανότητα του επαγγέλματος να συνεχίσει να απολαμβάνει τα κεκτημένα δικαιώματα και προνομία που του παραχωρεί η κοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της αυτονομίας της επαγγελματικής οργάνωσης, στην οποία ανήκουν οι λογιστές, να επιβάλλει κυρώσεις στα μέλη της και να διατυπώσει λογιστικά πρότυπα και αρχές, και της αναγνώρισης από την κοινωνία και το κράτος, ότι δεν χρειάζονται καινούριες επαγγελματικές οργανώσεις για να εξυπηρετήσουν και να προστατεύσουν τα συγκεκριμένα συμφέροντα του κοινού αποτελεσματικά. Επιπλέον, εάν ένας επαγγελματίας λογιστής

παραβαίνει συστηματικά τους κανονισμούς διατρέχει τον κίνδυνο να του αφαιρεθεί η άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος από την επαγγελματική οργάνωση ή σύλλογο στον οποίο ανήκει.

Αναφερόμενοι στις υποχρεώσεις του επαγγελματία λογιστή μπορούμε να πούμε ότι η ακεραιότητα, η αντικειμενικότητα και η ειλικρίνεια κατά τη σύνταξη των λογιστικών καταστάσεων και εκθέσεως ελέγχου, που συνδέεται με την επιλογή των κατάλληλων κατά περίπτωση λογιστικών αρχών, αποτελούν τις θεμελιώδεις ηθικές υποχρεώσεις.

Συνήθως οι κανόνες δεοντολογίας μιας οργάνωσης ή επιχειρήσεις περιέχουν και διατυπώνουν σαφώς την πειθαρχική διαδικασία η οποία προβλέπεται για τα μέλη της. Τα μέλη της θα πρέπει να ξέρουν πως και σε ποιον να αναφέρουν την αμφιβολία τους αναφορικά με κάποια συμπεριφορά που παρατηρούν, ποια είναι η διαδικασία της διερεύνησης της ανησυχίας αυτής, τι περιλαμβάνει η διαδικασία της ανάκρισης ή ακρόασης του θέματος, πως θα παρθεί κάποια απόφαση, ποιες είναι οι κυρώσεις και το πρόστιμο, πως ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της ερευνάς, και πως αντιμετωπίζονται οι όποιες εφέσεις επιτρέπονται. (Κάντζος, 2011)

3.3 Σκοπός του Κώδικα και Θεμελιώδεις Αρχές Επαγγελματικής Δεοντολογίας

Ο παρών Κανονισμός έχει ως σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας και διαφάνειας των παρεχόμενων από τους Ορκωτούς Ελεγκτές υπηρεσιών για την προστασία τόσο του ηθικού και επαγγελματικού κύρους του Σ.Ο.Ε.Λ. και των μελών του, όσο και των νόμιμων δικαιωμάτων του κάθε ελεγχόμενου ή τρίτου που χρησιμοποιεί προαιρετικά τις υπηρεσίες αυτές.

Για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού, επιβάλλεται για κάθε Ορκωτό Ελεγκτή και κάθε άλλο μέλος του Σ.Ο.Ε.Λ. η τήρηση των παρακάτω γενικών αρχών και κανόνων, παράλληλα με τις ειδικότερες υποχρεώσεις του που απορρέουν από άλλες διατάξεις νόμων και οδηγιών του Σ.Ο.Ε.Λ., καθώς και από τις ειδικές διατάξεις του παρόντα Κανονισμού.

Σε κάθε περίπτωση, ο Ορκωτός Ελεγκτής και κάθε άλλο μέλος του Σ.Ο.Ε.Λ., οφείλει:

- Να συμπεριφέρεται με αξιοπρέπεια έναντι των ελεγχόμενων, των συναδέλφων μελών του Σ.Ο.Ε.Λ. και των μελών των θεσμοθετημένων οργάνων του Σ.Ο.Ε.Λ. και να διαβιώνει ως τίμιος και συνετός οικογενειάρχης.
- Να μην αναλαμβάνει την οποιαδήποτε ανατιθέμενη σ' αυτόν εργασία, αν δεν είναι βέβαιος ότι έχουν τηρηθεί όλες οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες που προβλέπονται από το νόμο, τον παρόντα Κανονισμό, τις αποφάσεις και οδηγίες του Εποπτικού Συμβουλίου, καθώς και τους εσωτερικούς κανόνες του ελεγκτικού φορέα του οποίου είναι μέλος.
- Να παρέχει τις επαγγελματικές υπηρεσίες του και να προβαίνει στις επιβαλλόμενες γνωστοποιήσεις, με τρόπο αντικειμενικό, ακολουθώντας πάντοτε τα εγκεκριμένα από το Εποπτικό Συμβούλιο πρότυπα και οδηγίες.
- Να τηρεί επιμελώς όλους τους κανόνες που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία του έναντι των ελεγχόμενων.
- Να μην χρησιμοποιεί την ιδιότητα του Ορκωτού Ελεγκτή για την εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων του ιδίου ή προσκείμενου σ' αυτόν προσώπου.
- Να μην αρνείται, να μην αναβάλλει ή εγκαταλείπει χωρίς δικαιολογημένο λόγο οποιαδήποτε ανατεθείσα σ' αυτόν εργασία.
- Να μην παρέχει ανακριβή ή παραπλανητικά στοιχεία και πληροφορίες σε ελεγχόμενους και τρίτους, καθώς και στα θεσμικά ή εντεταλμένα όργανα του Σ.Ο.Ε.Λ.
- Να μην δυσφημεί, απειλεί, προσβάλλει ή εκβιάζει ελεγχόμενους, συναδέλφους, ελεγκτικούς φορείς ή όργανα του Σ.Ο.Ε.Λ.
- Να μην ανταγωνίζεται με τρόπο αθέμιτο άλλα μέλη του Σ.Ο.Ε.Λ. ή ελεγκτικούς φορείς και να μην επιδιώκει την προσέλκυση ή διατήρηση εργασιών με μη διαφανή μέσα.
- Να προστατεύει το κύρος του θεσμού του Σ.Ο.Ε.Λ. και των οργάνων του, καθώς και των αποφάσεων και οδηγιών του Εποπτικού Συμβουλίου και να μην συγκαλύπτει οποιαδήποτε παράβαση του παρόντος κανονισμού που περιήλθε σε γνώση του. (Σ.Ο.Ε.Λ., 1997)

Για την επίτευξη των στόχων του λογιστικού και ελεγκτικού επαγγέλματος, οι επαγγελματίες λογιστές και ελεγκτές θα πρέπει να τηρούν έναν αριθμό προϋποθέσεων ή βασικών αρχών.

Οι θεμελιώδεις αυτές αρχές είναι οι εξής:

❖ Ακεραιότητα

Η Ακεραιότητα αποτελεί την πρώτη αρχή του Κώδικα Ηθικής και προτρέπει τον ελεγκτή λογιστή να είναι έντιμος και ειλικρινής. Στην επαγγελματική του πορεία είναι απαραίτητο πάντοτε να ακολουθεί το δίκαιο και το ηθικό και να παρουσιάζει την εικόνα των οικονομικών καταστάσεων έτσι όπως πραγματικά είναι. Ένας «ακέραιος» χαρακτήρας δεν είναι δυνατό να επηρεάζεται και να χειραγωγείται με αποτέλεσμα να επηρεάζονται η γνώμη και οι αποφάσεις του.

Στην παράγραφο 110.2 τον Κώδικα αναφέρεται ρητά η πορεία που θα πρέπει να ακολουθείται από έναν ελεγκτή όσον αφορά τις εκθέσεις και πληροφορίες. Έτσι, λοιπόν, αυτές θα πρέπει να αποφεύγονται όταν:

- Η πληροφόρηση που παρέχουν είναι παραπλανητική ή λανθασμένη.
- Οι υποβληθείσες πληροφορίες δεν έχουν τεθεί υπό την απαιτούμενη αξιολόγηση πριν την οριστική υποβολή τους.
- Τίθεται θέμα απόκρυψης ή παράλειψης σημαντικών πληροφοριών.

Εφόσον ισχύει οτιδήποτε από τα παραπάνω οι ελεγκτές έχουν υποχρέωση να αποσύρουν την έκθεση αυτή και να υποβάλλουν καινούρια, αναθεωρημένη έκθεση, από την οποία θα έχουν διορθώσει όλα τα ελαττωματικά σημεία.

Η Ακεραιότητα, όμως, που θα πρέπει να επιδεικνύουν οι ελεγκτές λογιστές δεν σταματά στα παραπάνω. Εμπεριέχει, επίσης, τη συνεχή ενημέρωσή τους πάνω στην ηθική και τη νομοθεσία τον επαγγέλματος έτσι ώστε να μπορούν να κρίνουν ακριβέστερα την παρανομία ή όχι μιας πράξης. Η προστασία τον κύρους του επαγγέλματος είναι μία από τις βασικότερες πτυχές αυτής της αρχής. Προτεραιότητα, λοιπόν, για έναν ελεγκτή δε θα μπορούσε παρά να είναι η προστασία τον δημοσίου συμφέροντος καθώς και η προστασία τον οργανισμού.

Η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών θεωρείται πράξη θεμιτή όταν πραγματοποιείτε μέσα σε ηθικά πλαίσια. Παρουσίαση ψευδών οικονομικών καταστάσεων και παροχή αβάσιμων διαβεβαιώσεων είναι ενάντια στην έννοια της Ακεραιότητας. Ακεραιότητα σημαίνει παροχή υψηλής ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών ώστε να επιτευχθεί η εμπιστοσύνη τον κοινού ως προς το ελεγκτικό επάγγελμα και τους επαγγελματίες του χώρου. (IFAC, 2015)

❖ Αντικειμενικότητα

Η αρχή της Αντικειμενικότητας προϋποθέτει ότι οι αποφάσεις που λαμβάνει ένας επαγγελματίας ελεγκτής λογιστής παραμένουν ανεπηρέαστες από οποιονδήποτε είδους συμφέροντα και προκαταλήψεις. Ο ελεγκτής δεν μπορεί να επηρεάζεται και να χειραγωγείται και η κρίση του θα πρέπει να παραμένει, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, αντικειμενική.

Η Ανεξαρτησία παίζει σημαντικό ρόλο γιατί χάριν αυτής ένας ελεγκτής λογιστής παραμένει ανεπηρέαστος από εξωτερικές παρεμβάσεις και το έργο του θεωρείται αντικειμενικό. Οι εξωτερικές παρεμβάσεις μπορεί να εμφανίζονται με οποιαδήποτε μορφή είτε ως υψηλής χρηματικής αξίας δώρα, είτε ως πρόσκληση σε δραστηριότητες που θα μπορούσαν να τον επηρεάσουν, είτε, ακόμα, ως περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων.

Η συλλογή, αξιολόγηση καθώς και γνωστοποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας είναι απαραίτητο να γίνεται με απόλυτη ειλικρίνεια ώστε να προστατευτεί το δημόσιο συμφέρον. Εννοείται ότι τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα των πελατών πρέπει να προστατεύονται εξίσου με εξαίρεση την αναγκαστική αποκάλυψη τους εφόσον ζητηθεί από κρατικές υπηρεσίες ή δικαστικούς φορείς. (IFAC, 2015)

❖ Επαγγελματική Ικανότητα και Δέουσα Επιμέλεια

Με τον όρο της Επαγγελματικής Ικανότητας ο Κώδικας Ηθικής προσπαθεί να τονίσει τη σημασία που έχει η συνεχής εκπαίδευση και ενημέρωση τον ορκωτού ελεγκτή. Αποτελεί καθήκον τον επαγγελματία λογιστή να κρατείται συνεχώς ενημερωμένος πάνω στις διάφορες εξελίξεις τον κλάδου του. Η επαγγελματική επιδεξιότητα για να επιτευχθεί και να διασφαλιστεί απαιτεί συνεχή μάθηση και ενημέρωση. Οι εξελίξεις πάνω στο επάγγελμα αυτό είναι συνεχής και για να μπορούν να γίνονται κατανοητές από τον ελεγκτή απαιτείται γνώση πάνω σε αυτές.

Η Επιμέλεια σε ένα επάγγελμα είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί πόσο μάλλον η Δέουσα Επιμέλεια. Η τελευταία εμπεριέχει την υποχρέωση του ελεγκτή να παρέχει τις υπηρεσίες τον με τη δέουσα προσοχή, δηλαδή οδηγούμενος από τα ισχύοντα ελεγκτικά πρότυπα. Τα παραπάνω όμως δεν ισχύουν μόνο για τον ελεγκτή λογιστή αλλά και για τα πρόσωπα που τον πλαισιώνουν, όπως είναι οι βοηθοί και οι

συνεργάτες, οι οποίοι θα πρέπει και αυτοί με τη σειρά τους να λαμβάνουν τη κατάλληλη εκπαίδευση και εποπτεία από τον επαγγελματία λογιστή. (IFAC, 2015)

❖ Εχεμύθεια

Η εχεμύθεια αποτελεί μια εκ των βασικότερων αρχών του κώδικα επαγγελματικής ηθικής. Τα προσωπικά δεδομένα και οι πληροφορίες που αποκτά ο ελεγκτής λογιστής κατά την άσκηση των επαγγελματικών του υπηρεσιών δεν θα πρέπει να αποκαλύπτονται σε τρίτους γι' αυτό:

- i. Ο ορκωτός ελεγκτής οφείλει να τηρεί το επαγγελματικό απόρρητο και να μην αποκαλύπτει γεγονότα ή πληροφορίες που περιήλθαν σε γνώση του κατά την εκτέλεση του έργου του, εκτός αν υπέχει τέτοια υποχρέωση από το νόμο, τα επαγγελματικά πρότυπα και τις οδηγίες που έχουν εκδοθεί από το Εποπτικό Συμβούλιο.
- ii. Απαγορεύεται στον ορκωτό ελεγκτή να κάνει χρήση με οποιοδήποτε τρόπο, για δικό του όφελος ή όφελος τρίτων, των γεγονότων και των πληροφοριών που περιήλθαν σε γνώση του κατά την εκτέλεση του έργου του, εκτός αν η αποκάλυψη των γεγονότων και των πληροφοριών είναι αναγκαία για την υπεράσπισή του ενώπιον δικαστικής αρχής ή την υποστήριξη των θέσεων του ενώπιον του Εποπτικού ή του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Σ.Ο.Ε.Λ.
- iii. Ο ορκωτός ελεγκτής οφείλει να τηρεί το επαγγελματικό απόρρητο και μετά τη λήξη της παροχής των επαγγελματικών υπηρεσιών του προς οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο.
- iv. Ο Ορκωτός Ελεγκτής οφείλει να υπενθυμίζει στους βοηθούς του την υποχρέωση τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου και να εξασφαλίζει κατά το δυνατόν ότι οι βοηθοί του θα τηρήσουν αυτό. (Σ.Ο.Ε.Λ., 1997)

Σε αυτό το σημείο μπορούμε να αναφέρουμε ότι όταν οι συνθήκες το απαιτούν μπορεί να γίνει αποκάλυψη των πληροφοριών, για παράδειγμα όταν αυτές ζητηθούν από κρατικούς οργανισμούς.

❖ Επαγγελματική Συμπεριφορά

Ένας επαγγελματίας λογιστής θα πρέπει να ενεργεί κατά τρόπο συνεπή με την καλή φήμη του επαγγέλματος και να αποφεύγει οποιαδήποτε συμπεριφορά η οποία θα μπορούσε να δυσφημήσει το επάγγελμα. Η υποχρέωση να αποφεύγει οποιοδήποτε

συμπεριφορά η οποία θα μπορούσε να δυσφημήσει το επάγγελμα απαιτεί από τις οργανώσεις-μελή της Δ.Ο.Λ. να λαμβάνουν υπόψη τους, όταν συντάσσουν κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας, τις υποχρεώσεις και ευθύνες του επαγγελματία λογιστή προς τους πελάτες, προς τρίτα πρόσωπα, άλλα μέλη του λογιστικού επαγγέλματος, υπάλληλους, εργοδότες και το ευρύτερο κοινό. (Κάντζος, 2011)

❖ **Ανεξαρτησία**

Κάθε μέλος και φορέας του Σ.Ο.Ε.Λ. οφείλει να τηρεί τους ακόλουθους κανόνες, ώστε να εξασφαλίζει την ανεξαρτησία του:

- Να μην παρέχει σε ελεγχόμενο άλλου είδους υπηρεσίες, εκτός από εκείνες που επιτρέπει ο νόμος και για τις οποίες αρμοδίως έχει οριστεί. Δεν είναι ασυμβίβαστη η παροχή υποδείξεων, που ανακύπτουν ως απόρροια των παρεχόμενων από Ορκωτό Ελεγκτή επαγγελματικών υπηρεσιών και σχετίζονται άμεσα με το ανατεθέν σ' αυτόν έργο. Η παροχή πρόσθετων υπηρεσιών σε ασυνήθιστη έκταση μπορεί να θεωρηθεί ότι επηρεάζει την αντικειμενικότητα του ελεγκτή.
- Να μην αποφασίζει ο ίδιος σε θέματα αρμοδιότητας του ελεγχομένου. Επίσης, πρέπει να αποφεύγει να εκφράζει την κρίση του στις επιχειρηματικές επιλογές ή αποφάσεις του ελεγχομένου.
- Να τηρεί αμερόληπτη στάση σε αντικρουόμενες απόψεις των ελεγχομένων ή άλλων ενδιαφερομένων, εκφράζοντας χωρίς περιττούς χαρακτηρισμούς τις αντικειμενικές διαπιστώσεις και υποδείξεις που βασίζονται σε επιμελή εργασία του.
- Να μην έχει οποιοδήποτε άμεσο ή έμμεσο οικονομικό συμφέρον από την πορεία των εργασιών του ελεγχομένου ή από το πόρισμα του ελέγχου του.
- Να μη αποδέχεται παρεμβάσεις του ελεγχομένου ή τρίτων σχετικές με την εκτέλεση των καθηκόντων του.
- Να είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικός όταν στον ελεγχόμενο υπηρετούν ποικιλοτρόπως συγγενικά ή φιλικά προς αυτόν πρόσωπα.
- Να μην δέχεται από τον ελεγχόμενο περιποιήσεις ή άλλα δώρα, που υπερβαίνουν το μέτρο της απλής φιλοφρόνησης και φιλοξενίας στον επαγγελματικό χώρο αυτού.

- Να μην δέχεται οποιαδήποτε αμοιβή ή προμήθεια από τον ελεγχόμενο, πέραν της νομίμου, για οποιοδήποτε λόγο, έστω και για πρόσθετες συγκεκριμένες επαγγελματικές υπηρεσίες, αν δεν έχουν τηρηθεί διαφανείς διαδικασίες για την ανάθεση, την εκτέλεση και την τιμολόγηση της κάθε συγκεκριμένης υπηρεσίας του.
- Να τηρεί αυστηρά τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις και αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου για τα ασυμβίβαστα και τις απαγορεύσεις ως προς το επάγγελμα, καθώς και για τις διαδικασίες αποδοχής και γνωστοποίησης κάθε ανατιθέμενης σ' αυτόν εργασίας. (Σ.Ο.Ε.Λ., 1997)

3.4 Οι απειλές προς την Επαγγελματική Ηθική και Ενέργειες

Επίλυση αυτών

Ο Λογιστής Φοροτεχνικός απαιτείται κατά την άσκηση του επαγγέλματός του να εντοπίζει και να αξιολογεί τους κινδύνους με βάση τις θεμελιώδεις αρχές, την ισχύουσα νομοθεσία και τις διατάξεις του παρόντος και να προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες για την εξάλειψη ή μείωσή τους σε νομίμως αποδεκτά επίπεδα.

Κίνδυνοι ενδέχεται να δημιουργηθούν από ένα ευρύ φάσμα σχέσεων και περιστάσεων που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη συμμόρφωση του Λογιστή Φοροτεχνικού με τις θεμελιώδεις αρχές.

Οι κίνδυνοι εμπίπτουν σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες:

Κίνδυνος προσωπικού συμφέροντος: ο κίνδυνος ότι ένα οικονομικό ή άλλο συμφέρον θα επηρεάσει ανάρμοστα μία απόφαση ή τη συμπεριφορά του Λογιστή Φοροτεχνικού.

Κίνδυνος αυτοαξιολόγησης: ο κίνδυνος ότι ο Λογιστής Φοροτεχνικός δε θα αξιολογήσει σωστά τα αποτελέσματα των ενεργειών του ή άλλου ατόμου του γραφείου του.

Κίνδυνος υπεράσπισης: ο κίνδυνος να διακυβεύεται η αντικειμενικότητα του Λογιστή Φοροτεχνικού όταν αυτός υπερασπίζεται τον πελάτη ή τον εργοδότη του.

Κίνδυνος εξοικείωσης: ο κίνδυνος που οφείλεται στη μακρά και στενή σχέση του Λογιστή Φοροτεχνικού με τον πελάτη ή εργοδότη, η οποία μπορεί να οδηγήσει στον επηρεασμό της αντικειμενικότητάς του στην άσκηση των καθηκόντων του.

Κίνδυνος εκφοβισμού: ο κίνδυνος ότι ο Λογιστής Φοροτεχνικός θα αποθαρρύνεται από το να ενεργεί αντικειμενικά, λόγω πιέσεων.

Ενέργειες: είναι τα μέτρα που μπορεί να εξαλείψουν τους κινδύνους ή να τους μειώσουν σε ένα αποδεκτό επίπεδο και εμπίπτουν σε δύο γενικές κατηγορίες:

Ενέργειες που δημιουργούνται από τον επαγγελματισμό, τις νομοθετικές διατάξεις ή κανονισμούς, δηλαδή:

- εκπαίδευση, κατάρτιση και εμπειρία για την είσοδο στο επάγγελμα,
- συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη,
- κανονισμοί εταιρικής διακυβέρνησης,
- επαγγελματικά πρότυπα επαγγελματική ή κανονιστική παρακολούθηση και πειθαρχικές διαδικασίες,
- εξωτερική αξιολόγηση από ένα νομικά αρμόδιο τρίτο μέρος των εκθέσεων, των αποδόσεων, των επικοινωνιών ή των πληροφοριών που παράγονται από έναν επαγγελματία Λογιστή Φοροτεχνικό.

Ενέργειες στο εργασιακό περιβάλλον όπως:

- αποτελεσματικά συστήματα κοινοποίησης που λειτουργούν στον οργανισμό, στο επάγγελμα ή σε μια ρυθμιστική αρχή, τα οποία επιτρέπουν στους συναδέλφους, τους εργοδότες και τους πελάτες να επιστήσουν την προσοχή σε αντιεπαγγελματική ή ανήθικη συμπεριφορά,
- η υποχρεωτική καταγγελία των αντιδεοντολογικών συμπεριφορών.

Επίλυση ηθικού διλήμματος Ο Λογιστής Φοροτεχνικός μπορεί να κληθεί να επιλύσει μια σύγκρουση με τις θεμελιώδεις αρχές. Για να το πραγματοποιήσει αυτό πρέπει να στηριχθεί στα κάτωθι:

- τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά,
- τα ηθικά ζητήματα που εμπλέκονται,
- τις θεμελιώδεις αρχές που συνδέονται με το εν λόγω θέμα,
- τις βεβαιωμένες εσωτερικές διαδικασίες και
- τους εναλλακτικούς τρόπους δράσης.

Αφού εξετάσει τους σχετικούς παράγοντες και αξιολογώντας το βάρος των συνεπειών κάθε πιθανής πορείας δράσης, ο Λογιστής Φοροτεχνικός καθορίζει την κατάλληλη

δράση. Εάν το θέμα παραμένει ανεπίλυτο, ο Λογιστής Φοροτεχνικός μπορεί να διεξάγει διαβουλεύσεις με άλλα αρμόδια πρόσωπα εντός της επιχείρησης ή του οργανισμού για να βοηθήσει στην επίλυση. Τέλος δύναται να επικοινωνήσει με την Κεντρική Υπηρεσία του Οικονομικού Επιμελητηρίου που είναι αρμόδιος φορέας εποπτείας της τήρησης του παρόντος Κώδικα Δεοντολογίας. (Taxheaven, 2013)

Κεφάλαιο 4 – Περίπτωση Λογιστικής Απάτης «Enron»

4.1 Το Ιστορικό της Enron

- Το 1985 στο Houston, Texas της Αερικής ιδρύεται από τον Kenneth Lay η εταιρεία Enron Corp. με όραμα να σχεδιάσει το μέλλον της ενέργειας παγκοσμίως.
- Το 1989 έρχεται στην εταιρία ο Jeffery Skilling, με καινοτόμες ιδέες για την περαιτέρω ανάπτυξη της εταιρείας στο θέμα της ενέργειας. Κατάφεραν με τη βοήθεια του, να μετατρέψουν τη μεταφορά ενέργειας σε χρηματοοικονομικά μέσα που θα μπορούσαν να διαπραγματεύονται σαν μετοχές και ομόλογα. Όρος που έθεσε για την πρόσληψη του στην εταιρεία, ήταν η χρησιμοποίηση της λογιστικής μεθόδου mark-to-market accounting.
- Το 1992 γίνεται η μεγαλύτερη εταιρεία αγοράς και πώλησης φυσικού αερίου στη Βόρεια Αμερική.
- Το 1994 άρχισε να εμπορεύεται ηλεκτρικό ρεύμα και οικονομικά συμβόλαια που σχετίζονται με αυτό.
- Το 1999 αποκτά τη δική της ιστοσελίδα στο διαδίκτυο στην οποία καθιερώνεται ως παγκόσμια εταιρεία εμπορίας ενέργειας. Η εταιρεία μετατρέπεται από εταιρεία παροχής φυσικού αερίου σε παγκόσμιο ηγέτη όσον αφορά το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια. Η αξία των μετοχών της φτάνει τα 45\$ ανά μετοχή.
- Το 2000 η αξία της μετοχής της φτάνει το ιστορικό υψηλό των 90\$ ανά μετοχή.

Οι πρακτικές διακυβερνήσεις που ασκούσαν όλα αυτά τα χρόνια τα στελέχη της εταιρείας, οδήγησαν την Enron σε κατάρρευση. Συγκεκριμένα στις 2 Δεκέμβριου του 2001 η Enron κήρυξε πτώχευση.

4.2. Επιπτώσεις της Πτώχευσης

Προς την Arthur Andersen

Ανεξαρτήτως της δικαστικής έκβασης ως προς το ρόλο της εταιρείας στις δημιουργικές πρακτικές της Enron, η φήμη της Arthur Andersen επλήγη ανεπανόρθωτα. Από τους 28.000 υπαλλήλους της στις Η.Π.Α. και 85.000 διεθνώς, η εταιρεία απασχολεί μόλις 200 στην έδρα της στο Σικάγο, προσπαθώντας να αντιμετωπίσει τις αγωγές από όσους θίχτηκαν από την ελλιπή πληροφόρηση των στοιχείων της Enron. Η άλλοτε μία εκ των μεγάλων πέντε ελεγκτικών εταιρειών, με διεθνή φήμη και κύρος, άφησε πίσω της τέσσερις μεγάλες ελεγκτικές. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση στον ελεγκτικό κλάδο προκαλεί προβλήματα στις μεγάλες επιχειρήσεις που χρειάζεται να απασχολήσουν περισσότερες από μία εταιρίες για ελεγκτικές και μη ελεγκτικές υπηρεσίες ξεχωριστά. Επιπλέον, το κόστος στις λογιστικές υπηρεσίες είναι λιγότερο ελαστικό, καθώς οι μεγάλες επιχειρήσεις προτιμούν να επιλέξουν μεταξύ των μεγάλων ελεγκτικών.

Κοινωνικές και Νομικές

Η πτώση της Enron έπαιξε ρόλο και στη δημιουργία της νομοθετικής πράξης Sarbanes-Oxley Act στις 30 Ιουλίου του 2002. Άλλες χώρες επίσης υιοθέτησαν νομοθετικές ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης. Αυτός ο νόμος προβλέπει αυστηρότερες κυρώσεις για απάτη και μεταξύ άλλων απαιτεί οι δημόσιες επιχειρήσεις να αποφεύγουν να δίνουν δάνεια στη διοίκηση, να αποκαλύπτουν πιο λεπτομερείς πληροφορίες στο κοινό, να διατηρούν μεγαλύτερη ανεξαρτησία από τους εξωτερικούς ελεγκτές τους αλλά και να κοινοποιούν και να υφίστανται έλεγχο στις εσωτερικές ελεγκτικές διαδικασίες των οικονομικών τους, κάτι που συζητήθηκε έντονα. Παρά ταύτα, συγκεκριμένα εφόδια στη νομοθεσία εξετάζονται στο Κογκρέσο.

Ο ιστορικός και νομοθέτης χρεογράφων Joel Seligman είχε σημειώσει στη *Washington Post* ότι: "Πρόκειται για το μεγαλύτερο εταιρικό σκάνδαλο όλων των εποχών. Ήταν ένας από τους άμεσους λόγους δημιουργίας της Sarbanes-Oxley Act, τις κυβερνητικές μεταρρυθμίσεις στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και το NASD, καθώς και το

βασικό λόγο επαναπροσδιορισμού της εταιρικής συμπεριφοράς από τότε που μπορούμε να θυμηθούμε.

Οι μακρόχρονες δίκες και επιπλοκές που έπονται της κατάρρευσης της Enron δεν είναι ακόμη τελείως ευδιάκριτες, αλλά το ίδιο το γεγονός της πτώσης της είχε αξιοσημείωτες επιπτώσεις στις Η.Π.Α., το Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά τελικώς και στην Ευρώπη. Τα αμερικανικά Μ.Μ.Ε. έκαναν αναφορές σε προσανατολισμό των δικαστικών ερευνών και προς πιθανές πολιτικές διαστάσεις του σκανδάλου, αλλά και προς τα συγγενικά πρόσωπα των στελεχών της εταιρείας.

Η δίκη της Arthur Andersen βοήθησε στην αποκάλυψη προβλημάτων και στη WorldCom. Η επακόλουθη πτώχευση αυτής της εταιρείας τηλεπικοινωνιών γρήγορα προκάλεσε ένα κύμα ποικίλων οικονομικών προβλημάτων, παρασύροντας και πολλές άλλες εταιρείες. Παρά το γεγονός πως μέχρι την κατάρρευση της WorldCom η περίπτωση της Enron αποτελούσε τη μεγαλύτερη πτώχευση στην ιστορία, τα δεδομένα άλλαξαν μετά την πτώση της WorldCom και πιο πρόσφατα με την οικονομική καταστροφή της Lehman Brothers. (Wikipedia, Enron)

4.3 Αξιολόγηση

Όπως μπορούμε να συμπεράνουμε πολλά λογιστικά θέματα δεν αντιμετωπίστηκαν ορθά, όχι μόνο από τη διοίκηση της Enron αλλά και από την ελεγκτική εταιρεία.

Ένα πεδίο στο οποίο δεν έγιναν οι δέοντες λογιστικοί χειρισμοί αφορά το εργαλείο της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Το χρηματοδοτικό αυτό εργαλείο προβλέπει τη χρήση ενός παγίου από το μισθωτή, ο οποίος, σε αντίθεση με τη λειτουργική μίσθωση, διακρατεί όλα τα οφέλη και τους κινδύνους που προκύπτουν από αυτή τη σύμβαση. Παρόλα αυτά δεν έχει την κυριότητα του παγίου, όπως ορίζει ο νόμος. Συνεπώς δεν οφείλει να το εμφανίζει στις λογιστικές του καταστάσεις.

Επειδή όμως η επιστήμη της λογιστικής διαπνέεται από την αρχή της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων, εφόσον χρησιμοποιεί κάποιος το πάγιο και λογίζει αποσβέσεις, θα πρέπει και οι ενδιαφερόμενοι να έχουν ορθή πληροφόρηση. Η Enron δεν ενημέρωνε

κατάλληλα τους ενδιαφερομένους για τα πάγια που χρησιμοποιούσε και από πού πηγάζουν οι αποσβέσεις, χειραγωγώντας έτσι τα κέρδη.

Εξίσου λανθασμένα χειρίστηκε το θέμα των συμμετοχών. Η Enron είχε επενδύσει σε πολλές θυγατρικές εταιρείες, από τις οποίες εμφάνιζε κέρδη από εξορύξεις και αξιοποίηση ενεργειακών πόρων, κοιτασμάτων πετρελαίου κ.α. Παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με τα Αμερικάνικα Λογιστικά Πρότυπα έπρεπε να εμφανίζει την εύλογη αξία των συμμετοχών σε ποσοστό 10% και να την προσαυξάνει με τα κέρδη, η εταιρεία ακολουθούσε δημιουργικούς χειρισμούς, τους οποίους μάλιστα δεν επεσήμαναν και οι ελεγκτές της Arthur Andersen. Επιπλέον, οι ελεγκτές δεν ελέγχαν τις θυγατρικές της ώστε να επιβεβαιώσουν τα νούμερα που εμφάνιζε η Enron. Εφόσον στα λογιστικά της βιβλία εμφάνιζε η εταιρεία κέρδη, προέβαινε και σε διανομή κερδών, διακυβεύοντας τη θέση των πιστωτών της.

Οι χειρισμοί της εταιρείας έπληξαν και τους ίδιους τους εργαζομένους της, καθώς οι εισφορές τους για ασφαλιστική κάλυψη πήγαιναν στο μετοχικό κεφάλαιο, το οποίο κατέρρευσε στο χρηματιστήριο, με αποτέλεσμα να "τιναχθεί" το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό τους πρόγραμμα "στον αέρα". Χιλιάδες εργαζόμενοι και επενδυτές της Enron έχασαν τις αποταμιεύσεις τους, τα κονδύλια για τις σπουδές των παιδιών τους και τις συντάξεις τους, όταν κατέρρευσε η εταιρεία. Οι ποικίλες ομάδες ενδιαφερομένων ακολούθησαν τη δικαστική οδό. (Wikipedia, Enron)

4.4 Αίτια που Οδηγούν στα Χρηματοοικονομικά Σκάνδαλα & Τρόπος Αντιμετώπισης τους

Οι λόγοι για τους οποίους έχουν γίνει τα μεγαλύτερα χρηματοοικονομικά σκάνδαλα την ιστορία είναι προφανείς εάν κατανοήσει κάποιος τη σπουδαιότητα του ελέγχου. Καταρχάς, εταιρείες που ενεπλάκησαν σε τέτοια σκάνδαλα, όπως η Enron που αναλύσαμε, είχαν διοικητικά στελέχη που προσπαθούσαν να αυξήσουν την αξία της μετοχής της επιχείρησης.

Ωστόσο, η αληθινή οικονομική κατάσταση αυτών των εταιρειών ήταν τέτοια που δεν επέτρεπε την αύξηση της μετοχικής αξίας. Γι' αυτό το λόγο και οι εταιρείες αυτές χρησιμοποίησαν δημιουργικές λογιστικές μεθόδους για να πέτυχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Στο σημείο που οι επιχειρηματικές δραστηριότητες τους απαιτούσαν

συνεχώς αυξανόμενες εισροές νέου κεφαλαίου, τα διοικητικά τους στελέχη βασιζόνταν σε εφευρετικούς μηχανισμούς για να φέρουν νέο κεφάλαιο σε αυτές, χωρίς να κάνουν την επιχείρηση να φαίνεται υψηλού κινδύνου στους νέους επενδυτές. Όταν, όμως άρχιζε η πτώση τους η ανάγκη να συνεχίσουν αυτού του είδους τις δραστηριότητες αυξάνονταν χρόνο με το χρόνο. Τα στελέχη φοβόνταν για τυχόν απολύσεις και ταυτόχρονα επιδίωκαν την προσωπική τους οικονομική ευημερία. Αυτό σήμαινε ότι οι επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονταν έπρεπε να διατηρηθούν με κάθε τρόπο.

Ένας άλλος λόγος που οδήγησε σε τέτοιου είδους σκάνδαλα οφείλεται στον τρόπο διακυβέρνησης του διοικητικού συμβουλίου των εταιρειών, ο οποίος δεν ήταν αρκετά αυστηρός όσον αφορά την εργασία των στελεχών του λογιστηρίου τους. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις το διοικητικό συμβούλιο παρέμενε εφησυχασμένο, γιατί οι τιμές των μέτοχων της ήταν υψηλές και οι εισροές αυξημένες. Όσο για τους υπολοίπους εργαζομένους, δουλεύαν βάσει των εντολών των ανωτάτων διοικητικών στελεχών και κανένας δεν είχε το θάρρος να ρωτήσει με ποιο τρόπο η εταιρεία είχε κέρδη ή πως αποκρύπτονταν το χρέος της. Στις περιπτώσεις μάλιστα που οι μισθοί τους ήταν καλοί και είχαν αρκετές παροχές, ήταν ακόμη πιο δύσκολο να κάνουν κάτι τέτοιο.

Επιπλέον, σε πολλά επιχειρηματικά σκάνδαλα είχαν εμπλακεί και εταιρείες κατά τα άλλα νόμιμες, οι οποίες κάλυπταν τις ενέργειες των πρώτων κατά τη συνεργασία τους.

Οι εταιρείες αυτές τις θεωρούσαν καλούς πελάτες, λόγω των υψηλών αμοιβών που αποκόμιζαν από αυτές. Έχοντας καλές σχέσεις με τα διοικητικά στελέχη τους, οι εταιρείες αυτές εξασφάλιζαν και το δικό τους μέλλον και ίσως ορισμένα στελέχη τους είχαν επιπλέον παροχές. Αναφερόμαστε, φυσικά στις εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες, έπαιζαν όπως είδαμε σημαντικό ρόλο και στην κατάρρευση της Enron.

Οι εκάστοτε κυβερνήσεις είχαν, επίσης, ένα μερίδιο ευθύνης. Στην περίπτωση της Enron, ο προϋπολογισμός της Επιτροπής Ασφάλειας και Συναλλαγών είχε μειωθεί, ενώ ταυτόχρονα αυξανόταν συνεχώς ο αριθμός και η πολυπλοκότητα των εταιρειών που έπρεπε να ερευνηθεί. Οι πολιτικοί είχαν αλλάξει τους κανονισμούς που ίσχυαν για τη Επιτροπή, μέσω της νομοθεσίας, μειώνοντας τον έλεγχο πάνω στις εταιρείες παροχής ενέργειας. Οι νέοι αυτοί κανονισμοί δοκιμάστηκαν αργότερα στην πράξη και πολλές φορές φάνηκε ότι δεν ανταποκρίνονταν στις αναμενόμενες οικονομικές προσδοκίες. Επιπλέον, πολλοί πολιτικοί υποστηρίζονταν από τις εταιρείες αυτές σε προεκλογικές περιόδους και έτσι δεν μπορούσαν να τις ελέγξουν αυστηρά.

Σημαντικός υπήρξε και ο ρόλος των επενδυτών και των διαφόρων οργανισμών. Οι επενδυτές στις χρηματιστηριακές αγορές δημιουργούσαν τέτοιου είδους συνθήκες που ευνοούσαν τις εταιρείες, στις οποίες προέβλεπαν υψηλές τιμές των μετοχών τους και αφήναν στο περιθώριο αυτές που προβλέπονταν να είχαν χαμηλές. Με αυτόν το τρόπο ασκούσαν πίεση στη διοίκηση των εταιρειών, ώστε να φρόντιζαν να φαίνεται η εταιρεία τους κερδοφόρα και κατά συνέπεια να ανεβαίνουν οι τιμές των μετοχών τους. Η εκτίμηση του ρίσκου για τις μετοχές αυτές φαινόταν ως κάτι δευτερεύον στους επενδυτές, εφόσον αποκόμιζαν μεγάλη κέρδη από αυτές.

Επιπλέον, σημαντικό ρόλο έπαιζαν και οι τράπεζες, καθώς και οι διάφοροι ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι οποίοι επίσης συνεργάζονταν παράνομα με τις εταιρείες για αποκομίσουν κέρδη από αυτές ή για εξασφαλίσουν μόνους για τους δικούς επενδυτές. Ιδιαίτερα οι οικονομικοί οργανισμοί επωφελούνταν από αυτή τη σχέση, γιατί εφάρμοζαν συμφωνίες που δεν ήταν πλήρως κατανοητές ή δεν αποκαλύπτονταν εύκολα στο επενδυτικό κοινό.

Με αφορμή την πτώση της Enron το βασικότερο νομοθετικό πλαίσιο που ψηφίστηκε στις Η.Π.Α. για την πρόληψη και μείωση της λογιστικής απάτης, ήταν ο νομός Sarbanes – Oxley (Sarbanes – Oxley Act). Ο νομός αυτός έχει ως στόχο την εξάλειψη των παραγόντων που οδηγούν σε φαινόμενα εξαπάτησης του επενδυτικού κοινού, μέσα από τον αυστηρό έλεγχο των επίτροπων λογιστικού ελέγχου, την ανεξαρτησία των ελεγκτών λογιστών, την ενίσχυση του εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης των κινδύνων και την επιβολή ποινών που θα αποτρέπουν αξιόποινες και καιροσκοπικές συμπεριφορές.

Κυρίαρχοι στόχοι του εν λόγω νόμου είναι:

- ✓ Η ενίσχυση της ανεξαρτησίας των ελεγκτικών εταιρειών.
- ✓ Η βελτίωση της ποιότητας και της διαφάνειας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
- ✓ Η ενίσχυση της εσωτερικής διακυβέρνησης των εταιρειών.
- ✓ Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αντικειμενικότητας των ερευνών.
- ✓ Η ενίσχυση της επιβολής και εφαρμογής των ομοσπονδιακών νομών (Federal Security Laws)

Μπορούμε να πούμε ότι εάν είχαν εφαρμοστεί τα παραπάνω από τη διοίκηση της Enron σε συνεργασία με την ελεγκτική εταιρεία, τότε θα είχε αποφευχθεί η κατάρρευσή της.

Συμπεράσματα

Με την παρούσα εργασία έγινε μία προσπάθεια να αναλυθούν σε θεωρητικό επίπεδο οι έννοιες της Ηθικής και της Επαγγελματικής Δεοντολογίας αρχών που διέπουν τόσο το λογιστικό και ελεγκτικό επάγγελμα όσο και πολλά αλλά επαγγέλματα. Η θεωρητική προσέγγιση είχε σκοπό να παρουσιάσει τα εχέγγυα που διαθέτουν οι ελεγκτές-λογιστές κατά την άσκηση του έργου τους.

Έγινε φανερό ότι οι έννοιες αυτές έχουν μελετηθεί ενδελεχώς από τους επιστημονικούς συγγραφείς λόγω του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζουν στο σημερινό οικονομικό γίγνεσθαι.

Από την ανάλυση που προηγήθηκε καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο κύριος στόχος της επιστήμης του ελέγχου είναι να αποτυπώσει την πραγματική και αντικειμενική εικόνα των οικονομικών καταστάσεων. Αυτό είναι άλλωστε που καθιστά την Ελεγκτική και ως έναν από τους δυναμικότερους κλάδους της Οικονομικής Επιστήμης. Αποτελεί ένα θεσμό, καθώς τα αποτελέσματα του ελέγχου είναι αυτά που θα βοηθήσουν το εξωτερικό κοινό στη σωστή διαμόρφωση γνώμης. Μια γνώμη σχετικά με την ακρίβεια, την αξιοπιστία καθώς και την αντικειμενικότητα των οικονομικών καταστάσεων των υπό έλεγχο επιχειρήσεων και εταιριών.

Από τα παραπάνω καθίσταται εμφανές ότι η Ελεγκτική κλάδος της Λογιστικής Επιστήμης είναι σήμερα από τις πλέον εξέχουσες επιστήμες και ακριβώς για τον λόγο αυτό δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην επαγγελματική συμπεριφορά των ανθρώπων που την εκπροσωπούν, δηλαδή αυτή των ελεγκτών λογιστών. Μία από τις βασικότερες πτυχές της παραπάνω συμπεριφοράς, που χαίρει ιδιαίτερης ανάλυσης από την αρθρογραφία του ελεγκτικού χώρου, είναι ο ηθικός προσανατολισμός των ελεγκτών λογιστών.

Το παραπάνω γεγονός οδήγησε στη δημιουργία αρχών και διατάξεων πάνω σε αυτόν τον τομέα, όπως είναι ο Κώδικας Ηθικής για Επαγγελματίες Λογιστές της Διεθνούς Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC), ο οποίος χαίρει ευρείας αναγνώρισης. Ο Κώδικας αυτός αποτελεί έναν πλήρη οδηγό πάνω στα διάφορα ηθικά διλήμματα τα οποία ενδέχεται να προκύψουν κατά την άσκηση των επαγγελματικών καθηκόντων ενός ελεγκτή λογιστή, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να ξεπεράσει τις δυσμενείς αυτές

καταστάσεις ηθικής φύσεως ώστε τα αποτελέσματα του ελέγχου να είναι αντικειμενικά και αξιόπιστα.

Αντίστοιχα, η επαγγελματική δεοντολογία είναι, και αυτή με τη σειρά της, αξία που είναι απαραίτητο να χαρακτηρίζει έναν ελεγκτή λογιστή. Όπως η ηθική, αποτελεί κι αυτή μία έννοια που διαμορφώνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ελεγκτή και χαρακτηρίζεται από όλες τις πτυχές της και υφίσταται ως συστατικό της προσωπικότητάς και του χαρακτήρα του. Ομοίως έχουν δημιουργηθεί αρχές και διατάξεις και για την έννοια αυτή, με τον Κανονισμό Επαγγελματικής Δεοντολογίας των μελών του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών να αποτελεί το μόνο επίσημο οδηγό ως προς την επαγγελματική δεοντολογία. Μέσω του κανονισμού αυτού οι ελεγκτές έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή τον τρόπο αντίδρασής τους όταν έρχονται αντιμέτωποι με διλήμματα δεοντολογικού χαρακτήρα.

Οι άνθρωποι από τη φύση τους είναι συνήθως άπληστοι και, όταν αναλάβουν τη διαχείριση μιας εταιρείας, είναι πολύ πιθανό να προσπαθήσουν να αποκομίσουν προσωπικά οφέλη εις βάρος του επενδυτικού κοινού.

Στις αρχές του 21ου πρώτου αιώνα, μετά την αποκάλυψη δεκάδων εταιρικών σκανδάλων, καθώς και την κατάρρευση μιας σειράς κολοσσών, οι οικονομικές απώλειες ήταν τεράστιες. Μεγάλη μερίδα πληθυσμού εξαπατήθηκε όχι μόνο από αυτές τις εταιρείες αλλά κυρίως από τις ελεγκτικές που είχαν το καθήκον να τους προστατεύσουν. Το χαρακτηριστικό της περίπτωσης που αναλύσαμε, ήταν η αλαζονεία, όχι μόνο των υψηλόβαθμων στελεχών, αλλά και των ελεγκτών που δεν έκριναν αμερόληπτα τις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας. Φυσικά αυτό δεν περιλαμβάνει όλα τα μέλη του κλάδου, άλλα μεμονωμένα περιστατικά ανθρώπων, που μπορούν επιεικώς να χαρακτηριστούν ως άπληστοι και δόλιοι.

Τα κίνητρα παραποίησης της χρηματοοικονομικής κατάστασης, καθώς και οι πρακτικές της δημιουργικής λογιστικής, αποτέλεσαν αντικείμενο διερεύνησης πολλών ερευνητών, σε μια προσπάθεια να κατανοηθεί ο μηχανισμός του συστήματος της απάτης και να διαπιστωθούν οι αναγκαίες αλλαγές και βελτιώσεις των συστατικών στοιχείων της διαδικασίας ροής της πληροφόρησης προς τους συμμετέχοντες των αγορών. Όπως είναι γνωστό, άλλωστε, προκειμένου να εξασφαλιστεί η σωστή λειτουργία των χρηματαγορών, θα πρέπει οι επιχειρήσεις να παρέχουν στους επενδυτές και στους πιστωτές έγκυρες πληροφορίες.

Βιβλιογραφία

Κοντάκος, Α., Μαργαρώνης, Κ. και Ζαρίφης Α. (1990), *Αρχές Λογιστικής Γ' Λυκείου*, Εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β.Α.

Κάντζος, Κ. (2011), *Λογιστική Δεοντολογία Επαγγελματική Επιχειρηματική Εργασιακή* (Β' Έκδοση), Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.

Ρεβανόγλου, Α. και Γεωργόπουλος, Ι. (2003), *Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ.*, Εκδόσεις Interbooks.

Κοντάκος, Α. (2006), *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ

Βούλγαρη-Παπαγεωργίου, Ε. (2005), *Γενική Λογιστική* (Ε' Έκδοση), Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική

Καούνης, Δ. (2009), *Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο* (Α' Μέρος), Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική

Φίλιος, Β. (2015), *Η Θεμελίωση της σύγχρονης λογιστικής και ο ρόλος του Luca Pacioli* (Μέρος Α), Ανακτήθηκε από:
<http://www.accountancygreece.gr/?s=luca+pacioli>

Μαρκάζος, Κ. (2006), *Ο ρόλος του λογιστικού επαγγέλματος στο οικονομικό περιβάλλον*, Περιοδικό Επιχείρηση.

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002), *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* (Β' Έκδοση), Εκδόσεις Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.

Ο Ρόλος Του Λογιστηρίου Στην Σύγχρονη Επιχείρηση, (2012), Ανακτήθηκε από:
<http://www.logecon.gr/?p=612>

Τσιφόρα, Ε. (2012), *Οδηγός Επαγγέλματος Τεχνολόγου Λογιστή*. Ανακτήθηκε από:
<http://dasta.teilar.gr/UsefulDocsFiles/Forms/AllFiles.aspx>

Πετρίδης, Α. και Καραγιώργος, Θ. (2003), *Μηχανογραφημένη Γενική Λογιστική Θεωρία & Πράξη*, Εκδόσεις Γερμανός

Κωδικοποιημένο Κείμενο του Π.Δ. 340/1998. *Περί του επαγγέλματος του Λογιστή - Φοροτεχνικού και της αδείας ασκήσεώς του*. Ανακτήθηκε από: http://www.oe-e.gr/lows/340_code.pdf

Ν. 3912/2011, ΦΕΚ Α' 17/17.2011 *Σύσταση Ταμείου Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης*. Ανακτήθηκε από: <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/299>

Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (1997), *Κανονισμός Επαγγελματικής Δεοντολογίας των μελών του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών*. Ανακτήθηκε από: <http://www.soel.gr/el/>

Κώδικας Δεοντολογίας Λογιστών (Αριθμ. 57088/ΔΙΟΕ-1033/18.12.2013), Taxheaven. Ανακτήθηκε από: <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/17881>

Lee, T.A., Bishop, A. and Parker, R. (1996), *Accounting History from the Renaissance to the Present: A Remembrance of Luca Pacioli*, Routledge

Taylor, E. (1942), *No Royal Road: Luca Pacioli and His Times*, Chapel Hill, University of North Carolina Press

Fardon, M. and Cox, D. (1998), *Accounting*, Osborne Books

International Ethics Standards Board for Accountants (2015), *Handbook of the Code of Ethics for Professional Accountants*, Εκδόσεις IFAC. Ανακτήθηκε από: http://www.ides.bg/Libraries/Norms_Library/Code_of_Ethics_EN.sflb?download=true

Government Auditing Standards (2011), Εκδόσεις U.S. G.A.O. Ανακτήθηκε από: <http://www.gao.gov/assets/590/587281.pdf>

Enron: *The Smartest Guys in the Room* (2005). Ανακτήθηκε από: https://www.youtube.com/watch?v=Wnc70XK1_6k

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CE%B4%CE%B1%CE%BB%CE%BF_Enron

Sarbanes-Oxley Act (2002). Ανακτήθηκε από: https://en.wikipedia.org/wiki/Sarbanes%E2%80%93Oxley_Act